DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

..iejszy ..r liczy **8 str.**

Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-2 w poł.

Rękopisów Redakcja nie zwraca

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza

Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11

..to czekowe P. K. O. Nr 160-31..

Telefony Redakcji dziennej 747, 748. Telefon Redakcji nocnej 749.

Cena numeru w Toruniu i na prowincji gr. 20

Oddziały: Gdańsk, Kaszubski Rynek 21, tel. 214-94 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9, tel. 442. Wejherowo, ul. Gdańska 4, tel. 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 4a, tel. 602.

..ok IV. **Toruń, wtorek 25 października 1932** Nr. 246

W hołdzie temu, ..o zaświecił pierwszą lampę naftową

..dsłonięcie pomnika Ignacego Łukasiewicza w Krośnie

..rosno, 24. 10. (Pat). Uroczyste po..cenie pomnika Ignacego Łukasiewicza, ..oczęło się wczoraj rano **nabożeń..em,** odprawionem w zabytkowym ko..e parafjalnym. Nabożeństwo celebro..ks. proboszcz Kozłowski w asyście li..go kleru.

..W pobliżu wejścia do świątyni ustawio..bramę **triumfalną,** obok której zgroma-

Ignacy Łukasiewicz

..li się przedstawiciele władz miejsco..ch. Frontem do kościoła stanęła kom..nja honorowa 2 pułku strzelców podha..skich.

O godz. 9,30 przybył p. minister prze..słu i handlu Zarzycki, jako przedstawi..l p. Prezydenta Rzplitej oraz p. minister ..czt i telegr. Boerner, którzy przy dźwię..ch hymnu narodowego przeszli przed ..ntem kompanji honorowej, a następnie ..az z otoczeniem udali się do kościoła na ..bożeństwo.

O gdz. 10,35 na placu 3-go Maja odbyło .. **UROCZYSTE ODSŁONIĘCIE POMNI..A KU CZCI IGNACEGO ŁUKASIEWI..ZA, TWÓRCY POLSKIEGO PRZEMY..U NAFTOWEGO.**

Na placu przy pomniku stanęła kom..nja honorowa 2 p. strz. podhal., kom..nja Związku Strzeleckiego oraz delega..e różnych organizacyj z pocztami sztan..rowemi. Wokół pomnika zebrały się tłu..y publiczności. Punktualnie o godz. 10.45 ..rzybył na miejsce uroczystości p. minister **..arzycki,** p. min. **Boerner,** dalej wojewoda **..ożniewski,** dyr. dep. górniczo - hutnicze..o, Min. Przem. i Handlu **p. Peche,** z na..zelnikiem **Friedbergiem,** delegaci polskie..o zjazdu naftowego oraz przedstawiciele ..óżnych organizacyj i miejscowych zrze..zeń.

W imieniu komitetu powitał gości **sta..osta Rappe,** składając na ręce p. ministra ..arzyckiego **wyrazy głębokiego hołdu dla .. Prezydenta Rzplitej** oraz podziękowanie, ..e raczył na dzisiejszą uroczystość wysłać **..wojego delegata.** Następnie p. starosta **..Rappe zwrócił się do p. ministra Zarzyc..kiego z** prośbą **o dokonanie aktu odsłonię..cia pomnika.**

W chwili odsłonięcia **pomnika dłuta artysty rzeźbiarza Jana Reszki,** miejscowy chór odśpiewał **„Gaude Mater Polonia".**

Następnie przewodniczący komitetu p. Rappe powitał najbliższą rodzinę Ignacego Łukasiewicza i przybyłych gości, kończąc przemówienie, wzniósł **okrzyk na cześć p. Prezydenta Rzplitej,** podjęty entuzjastycznie przez zebranych. W tym momencie orkiestra odegrała hymn państwowy. Zkolei przemawiał rektor akademji górniczej **p. Bielski,** który scharakteryzował **powstanie polskiego przemysłu naftowego.** W przemówieniu swem rektor Bielski podkreślił, że **ŁUKASIEWICZ ROZPOCZĄŁ SWE PRACE WE LWOWIE W R. 7853 I PRZY POMOCY LWOWSKIEGO BLACHARZA BRATKOWSKIEGO DOKONAŁ SWOICH PIERWSZYCH PRÓB NA LAMPĘ NAFTOWĄ.** Oddając pomnik pod opiekę miasta, mówca zwrócił się z apelem do społeczeństwa polskiego, **aby przechowywało w trwałej pamięci wielkie zasługi Ignacego Łukasiewicza,** położone dla rozwoju polskiego przemysłu.

Zkolei w **imieniu robotników** przemawiał **p. Kucza,** który wyraził wdzięczną pamięć Ignacego Łukasiewicza jako tego, który **nietylko zaświecił pierwszą lampę naftową,** ale również dał podstawy życiowe dla wielu rzesz robotniczych pracujących w kopalniach i rafinerjach naftowych. Na zakończenie uroczystości przemówił **burmistrz miasta Krosna Krukierek.**

Po uroczystem odsłonięciu pomnika poszczególne delegacje składały wieńce u stóp pomnika. **M. in. złożyła wieniec delegacja jugosłowiańska związku aptekarzy.**

W godzinach południowych w sali Sokoła odbyła się **akademja, na której przemawiał senator Długosz,** dziękując czynnikom rządowym za opiekę nad rozwojem polskiego przemysłu naftowego. Przemawiał również **dr. Jakovic** z Białogrodu — prezes federacji jugosłowiańskich aptekarzy, który zakończył swe przemówienie okrzykiem **„Niech żyje Polska!".**

Wieniec Marszałka Piłsudskiego

na trumnie p. płk. Dłużniakiewicza

Warszawa, 24. 10. (Pat). W **związku z tragicznym** wypadkiem śp. pułk Dłużniakiewicza, który utonął w Sanie, został złożony od p. Marszałka Piłsudskiego wieniec na trumnie ze wstęgą o barwach Virtuti Militari. Pozatem p. Marszałek Piłsudski wystosował serdeczne pismo z kondolencjami do wdowy po śp. płk. Dłużniakiewiczu, który był jednym z najbardziej zasłużonych oficerów polskich i który od wczesnej młodości zaciągnął się w szeregi Legjonów.

Wielka szajka polskich bootlegerów pod kluczem

Sensacyjna afera przemytu spirytusu z Gdańska do Gdyni

Wydział śledczy w Gdyni od dłuższego czasu był **na tropie zorganizowanej szajki przemytników** spirytusu, którzy proceder ten uprawiali na szeroką skalę. PRZEMYCAJĄC EKSPORTOWY SPIRYTUS Z GDAŃSKA DROGĄ MORSKĄ NA POLSKIE WYBRZEŻE.

Po dłuższej obserwacji organów śledczych **udało się wreszcie zdemaskować szajkę wraz z wszystkiemi odgałęzieniami,** osadzając pod kluczem wszystkich jej uczestników.

Szczegóły tej sensacyjnej afery przedstawiają się następująco:

Polskim przemytnikom dostarczali spirytus przemytnicy gdańscy, którzy zakupywali go tam ze statków po cenie eksportowej i **następnie przewozili drogą morską w pobliże polskiego wybrzeża.** Szczelnie zalutowane bańki **blaszane ze spirytusem po 10 litrów każda, opuszczano do wody w umówionem miejscu w pobliżu Pucka,** gdzie pozostawał cały ładunek do czasu przybycia **szmuglerów polskich.** Aby jednak bańki nie zostały zniesione przez fale, **związywano je sznurami i zaopatrywano w ciężarki,** które utrzymywały je na miejscu. Później przybywali **członkowie gdyńskiej bandy i zabierali ładunek łodzią, przewozili go do brzegu i wyładowywali w zacisznem miejscu na północ od Pucka.** Tu czekał już **autobus,** który następnie odwoził kontrabandę do Gdyni, gdzie mieścił się punkt rodzielczy szmuglerów spirytusu.

Proceder ten banda uprawiala od szeregu miesięcy, wyrządzając skarbowi państwa wielkie straty. Spirytus sprzedawano różnym miejscowym restauratorom w Gdyni i poza Gdynią, właściciele których byli wtajemniczeni w aferę, **PO CENIE 6 ZŁ ZA LITR,** czyli **o połowę taniej niż cena urzędowa,** zarabiając na tem jeszcze około 50 procent.

Mimo wysiłków policji, **przemytnikom przez dłuższy czas udawało się zacierać ślady zbrodni.** W końcu jednak sprawa wyszła na jaw, zataczając niespodziewanie szeroki krąg. Aresztowanych uczestników bandy jest dotychczas 23. **Na czele jej stali dwaj bracia M., znani już miejscowej policji.** Pozatem **głównym organizatorem technicznym szmuglu był dawniejszy celnik.** Przewozem spirytusu z Pucka do Gdyni zaś zajmował się pewien szofer **gdyński,** posiadający 2 własne taksówki.

Ilości przemyconego w ten sposób spirytusu nie dadzą się na razie ściśle ustalić. W każdym razie są one znaczne.

Przy przemycie zatrudniony był szereg pośredników, którzy zkolei nabywali spirytus po cenie 6 zł, odsprzedając go następnie po 7,50, a nawet po 10 zł. Podczas rewizji dokonanych u członków szajki, **odnaleziono część kontrabandy z ostatniego transportu** oraz wypróżnione bańki spirytusu.

Cała ta historja przypomina w pewnym stopniu **okrzyczane afery przemytnicze** w „suchej" **Ameryce.** Naśladowanie jednak **wzorów amerykańskich dla naszych bootlegerów** będzie miało opłakane skutki.

Powrót zwycięzcy przestworzy

Kpt. Karpiński wylądował w Lublinie

Lublin, 24. 10. (Pat). O godz. **16,15 na lotnisko fabryki Plage i Laśkiewicz wylądował kpt. Karpiński na aparacie „Lublin R. 14".** Na lotnisku powitali lotnika przedstawiciele władz państwowych, wojskowych, miasta, LOPP, dyrekcja fabryki samolotów oraz publiczność, która na wiadomość o przylocie licznie przybyła na lotnisko.

Obecne na lotnisku panie wręczyły kpt. Karpińskiemu kwiaty.

Etap Stambuł — Lublin, **trwający 10 godz. 10 min. bez lądowania prowadził** ponad **Bułgarją, Rumunją,** Lwowem. Lot nad Alpami transylwańskiemi odbywał się w chmurach, które pokrywały góry. Pogoda była dobra.

O całej podróży kpt. Karpiński wyraża się z największym entuzjazmem twierdząc, że przeszła jego oczekiwania.

Ociemniali bohaterowie

Walny zjazd niewidomych żołnierzy we Lwowie

Lwów, 24. 10. (Pat). Wczoraj odbył się we Lwowie **walny zjazd ociemniałych żołnierzy,** z okazji 10-lecia działalności małopolskiego związku ociemniałych żołnierzy „Spójnia".

Zjazd rozpoczął się uroczystem nabożeństwem w kościele garnizonowym OO. Jezuitów. Przed kościołem ustawiła się kompanja honorowa wojskowa z orkiestrą, oddział Związku Strzeleckiego, Przysp. Wojsk., kolejarzy, harcerzy, Związku Legjonistów, Związku Obrońców Lwowa itd.

Na nabożeństwie obecni byli **przedstawiciele władz z wiceprezesem Dychdalewiczem i gen. Popowiczem,** dowódcą O. K. na czele oraz specjalnie przybyły na zjazd prezes Banku Gospod. Kraj. i prezes Fidacu **gen. Górecki.** Nawę główną wypełniły tłumy, uczestnicy zjazdu, delegacje organizacyj i stowarzyszeń ze sztandarami i t. d.

Po nabożeństwie **uformował sie pochód** który przeszedł **ulicami miasta do pomnika Mickiewicza,** gdzie odbyła się **defilada,** poczem skierowano się do gmachu Teatru Wielkiego, gdzie **przemawiał generał Górecki.**

W pochodzie zwracała uwagę **grupa ociemniałych żołnierzy w liczbie około 300 osób,** prowadzona przez posła majora **Wagnera.**

O godz. 11 w gmachu Teatru Wielkiego nastąpiło **uroczyste otwarcie zjazdu.** Po wyborze prezydjum i mowach powitalnych odbyła się **uroczysta akademja.** Z wielkim entuzjazmem zgromadzeni przyjęli **PISMO P. PREZYDENTA RZPLITEJ DO OCIEMNIAŁYCH ŻOŁNIERZY.** Po dłuższem przemówieniu generał Górecki udekorował **50 ociemniałych żołnierzy** bronzowemi krzyżami zasługi, **a jednego srebrnym krzyżem zasługi. Po akademji nastąpił wspólny obiad.**

Budżet

Znamy już liczby globalne przyszłorocznego budżetu państwowego, który niebawem wpłynie do zbierającego się z początkiem listopada na zwyczajną sesję Sejmu. Preliminarz budżetowy na okres od 1 kwietnia 1933 do końca marca 1934 został już szczegółowo opracowany, a w głównych swych pozycjach przedstawia się: po stronie dochodów — 2088 miljonów złotych, po stronie wydatków — 2449 miljonów złotych.

Ustalenie tych sum poprzedziły oczywiście gruntowne prace przygotowawcze w łonie rządu, — a obecne ich ujawnienie wywołać musi ożywioną debatę. Źleby bowiem było, gdyby takiej dyskusji w społeczeństwie nie było, gdyby w miejsce wielkiego zainteresowania najważniejszą uchwałą, jaką corocznie podejmują ciała ustawodawcze, panowało zobojętnienie, a preliminarzem budżetowym interesowały się tylko koła zawodowych polityków.

Dlatego też uznać trzeba za wielce pożądany objaw, że tę dyskusję inauguruje osobistość, która niejako stała u kolebki przyszłorocznego budżetu, zna wszystkie jego arkana. Minister skarbu, prof. Wł. Zawadzki, nazajutrz po zatwierdzeniu preliminarza budżetowego przez Radę Ministrów, w wywiadzie prasowym, dał szereg zasadniczych wskazań i tez ogólnych, które uświadamiają szerokie masy zarówno o **genezie budżetu, jak i jego wykonalności.**

Przedewszystkiem, jeśli chodzi o genezę, trzeba mieć na uwadze, jak niebywale trudne w obecnych warunkach jest preliminowanie na daleką przyszłość, ustalanie w październiku 1932 dochodów i wydatków, które poczynić trzeba będzie w... marcu 1934 roku, a więc za kilkanaście miesięcy. Żyjemy bowiem — jak się wyraża min Zawadzki — „w okresie nieustabilizowanych stosunków gospodarczych", i niema doprawdy genjusza, któryby już teraz mógł **przewidzieć zjawiska, mające nastąpić za rok czy półtora.**

Dawniej, przy pracy układania budżetu stosowane kryterjum opierania się o cyfry z przedostatniego roku — zupełnie w obecnych czasach zawodzi. Tak samo i inna miara: posługiwanie się przeciętnemi danemi za kilka miesięcy — nie może być stosowane. Są bowiem miesiące, w których wydajność z punktu widzenia interesu skarbu państwa jest zupełnie odmienna, od innych miesięcy. Wogóle żyjemy wśród tak dużych zmian w strukturze gospodarczej i finansowej, iż jedną z najtrudniejszych rzeczy stało się **przewidywanie najbliższego układu stosunków gospodarczych i finansowych, a cóż dopiero mówić o bardziej odległych okresach.**

Jakiemi więc kryterjami kierowali się twórcy przedkładanego obecnie ciałom ustawodawczym preliminarza budżetowego?

Minister Zawadzki z całą otwartością i szczerością ujawnia te kryterja: cyfry, zawarte w preliminarzu, są **realne**, — oświadcza. **„Nie są one ani optymistyczne ani pesymistyczne, nie przewidują ani pogłębienia się kryzysu, ani poprawy konjunktury, mimo, że to ostatnie wydaje się prawdopodobniejsze".**

Było to istotnie jedynym punktem wyjściowym, jeśli preliminarz nie miał oddalić się od rzeczywistości, a stanowić przedłożenie konkretne i ścisłe, w którym oczywiście — jak się wyraża min. Zawadzki — „ciała ustawodawcze będą miały możność skorygowania cyfr", gdyż w marcu 1933, a więc za pół roku, będą rozporządzały w chwili uchwalania budżetu materjałem obfitszym i świeższym, niż obecnie jest do rozporządzenia dla tych, którzy budżet układali.

Pozostaje kwestja wykonalności budżetu.

I tu stawia minister prof. Zawadzki tezę bardzo ważną, stawiającą istotę sprawy na bardzo wyraźnej i zdecydowanej płaszczyźnie. „Budżet — brzmi ta teza — jest upoważnieniem rządu do czynienia wydatków na określone cele do wysokości pewnej maksymalnej kwoty". Budżet został zatem tak ułożony, aby pokrył wszystkie wydatki, wynikające z obecnie obowiązujących ustaw, a też i te, które okażą się niezbędne dla istnienia państwa i prawidłowego funkcjonowania aparatu państwowego.

Ale te preliminowane wydatki — a więc administracji czy przedsiębiorstw państwowych — są obliczone w **rozmiarach obecnych cen.** Gdyby akcja rządu, zmierzająca do obniżenia cen, stworzyła inną sytuację — tem samem oczywiście wydatki budżetowe uległyby zmniejszeniu, powstałyby poważne oszczędności. To jest pierwsze źródło, z którego rząd mógłby korzystać, by zmniejszyć rozpiętość między dochodami a wydatkami, obniżyć cyfrę niedoboru. Bo zgodnie z tezą że budżet jest upoważnieniem rządu do wydatkowania w granicach pewnej maksymalnej kwoty — rząd może w obrębie tej kwoty wydawać **zarządzenia oszczędnościowe.** Przekraczać maksimum nie wolno mu — ale zmniejszać sumy wydatkowe jest właśnie rzeczą praktyki życiowej, wynikającej z każdoczesnej sytuacji skarbu w obrębie roku budżetowego.

Dalszem źródłem, które może zmniejszyć niedobór, jest obsługa naszych **długów zagranicznych.** Preliminarz budżetowy uwzględnia bowiem wszystkie wydatki, jakie Polska w następnym roku winnaby wnieść, gdyby miała spełnić swe umowy międzypaństwowe. Wiadomo jednak, że długi te zagraniczne są przedmiotem rokowań i wcale nie jest wykluczone, iż również w przyszłym roku będziemy zwolnieni od ciężaru spłaty, ciążących na nas zobowiązań finansowych.

Dalszem źródłem zmniejszenia niedoboru, na które wskazuje min. Zawadzki, są **rezerwy skarbowe** t. j. nadwyżki dawniejszych budżetów, które posłużyć mogą do pokrycia znacznej części przewidzianego niedoboru. Wreszcie: możemy skonstatować — stwierdza minister skarbu — korzystny objaw **wzmożenia się kapitalizacji i zwiększonego zaufania do naszego pieniądza i naszych instytucyj finansowych, najzupełniej uzasadnionego wynikami dotychczasowej gospodarki.** Otwiera to pewne perspektywy, które nie istniały jeszcze szereg miesięcy temu.

Oto główne wytyczne, przyświecające sternikowi naszego skarbu odnośnie do tak ważnego zagadnienia, jak wykonalność ułożonego właśnie przyszłorocznego budżetu.

W tych wszystkich zamierzeniach, jakie rząd planuje celem uchronienia państwa przed **narostem deficytu,** widzimy **świadomą środków i celu drogę** co daje społeczeństwu pewność, że również i w przyszłym roku uchronić się zdoła państwo nasze przed niemal nagminnie zagranicą **szerzącą się klęską: gigantycznych deficytów.** Jeśli bowiem porównamy nasz stan z tym, jaki w b. roku spowodował w najsilniejszych — zdałoby się — państwach (jak np. Francji) narastanie wielomiljardowych deficytów — to dojdziemy do przekonania, że **przewidująca i zapobiegliwa gospodarka finansowa obecnego rządu** uchroniła nas przed najgroźniejszemi niebezpieczeństwami: **zachwianiem własnej waluty i wzrostem deficytu budżetowego** do takich rozmiarów, iż jedynym ratunkiem staje się wtedy... puszczenie w ruch maszyn, drukujących banknoty.

To ponure widmo wypłasza min. Zawadzki raz na zawsze z ziem polskich.

„Jedno jest wykluczone — oświadcza — stosowanie jakichkolwiek środków o charakterze inflacyjnym."

Tym mocnym akordem kończy minister skarbu swą ocenę ogólną przyszłego budżetu, inaugurując tą diagnozą dyskusję, jaka niechybnie na temat przyszłego preliminarza rozwinie się w najszerszych warstwach społeczeństwa.

Projekt ustawy skarbowej na r. 1933-34

Szczegóły układu preliminarza budżetowego

Preliminarz budżetowy na rok 1933-34 opracowany i uchwalony przez rząd został przesłany do druku.

Układ tego preliminarza różni się nieco od układów budżetów z lat poprzednich. Przy opracowywaniu jego bowiem wzięto pod uwagę *dotychczasowe doświadczenie w dziedzinie prawa budżetowego*, zmiany, jakie zaszły w dziedzinie podziału resortów ministerjalnych w ciągu ostatnich miesięcy, oraz kierowano się koniecznością ułożenia budżetu bardziej zwarcie i przejrzyście, niż to miało miejsce w praktyce dotychczasowej.

W budżetach obecnych istnieją trzy zasadnicze grupy: a) *administracja, b) przedsiębiorstwa i c) monopole.* Preliminarz na rok 1933-34 oprócz tych trzech działów, posiadać będzie dział czwarty, pn. fundusze, obejmujący dochody i wydatki wszystkich istniejących funduszów, których ilość wynosi 15, a m. in. fundusz reformy rolnej, fundusz kwaterunku wojskowego, fundusz gospodarczy i fundusz kredytowy. W związku z tą inowacją, ministerstwo skarbu zarządziło li*kwidację funduszów niewykazujących żadnych obrotów,* bądź też niemających — podstawy prawnej. Do takich funduszów zaliczyć w pierwszym rzędzie należy fundusz meljoracyjny.

Dzięki wprowadzeniu nowego, czwartego działu do budżetu, staje się on bardziej przejrzysty, a co ważniejsze — obejmuje wszystkie obroty kasowe państwa.

Dotychczasowe budżety *posiadały 20 części.* Obecnie wobec zniesienia ministerstwa robót publicznych, oraz połączenia urzędów ministra reform rolnych i ministra rolnictwa w jeden, ilość ta zmniejszy się do 18.

Jeśli chodzi o zewnętrzny układ budżetu, to jak i w roku ubiegłym zawiera tak samo po lewej stronie cyfrę i nazwę paragrafu, oraz kwotę preliminowaną, przyczem ta działka podzielona jest na cztery części: suma preliminowanego budżetu na r. 1933-35, budżet uchwalony na rok 1932-33, wykonanie budżetu na rok 1931-32, oraz zamknięcia rachunkowe z roku 1930-31. Po prawej stronie umieszczone zostały objaśnienia poszczególnych paragrafów, oraz podstawy prawne tych paragrafów.

Jak się dowiadujemy, projekt ustawy skarbowej na rok 1933-34 opracowany jest na tych samych zasadach, co i w latach ostatnich. Zawiera on jedynie minimalne różnice w stosunku do ustawy obecnie obowiązującej.

Wreszcie dodać należy, że do budżetu dołączony będzie oddzielnie opracowany budżet przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" Natomiast plan finansowy przedsiębiorstwa — „Poczta, Telegraf i Telefon" oraz plan lasów stanowić będą część integralną właściwych resortów.

W obronie Gdańszczan

Wniosek Polski do nowego komisarza w Gdańsku

Komisarz generalny Rzplitej w Gdańsku, minister dr. Papee, wniósł, z polecenia rządu Rzeczypospolitej Polskiej do nowego wysokiego komisarza Ligi narodów, p. Rostinga, sprawę zmiany **stypulacji umowy warszawskiej, dotyczących nabycia obywatelstwa gdańskiego przez przyjętych do służby w wolnem mieście urzędników niemieckich.**

Rząd polski domaga się uchylenia postanowień dotychczasowych, które umożliwiały urzędnikom niemieckim nabywanie obywatelstwa gdańskiego i pozwalały senatowi na systematyczne **obsadzanie obywatelami niemieckimi wolnych stanowisk w publicznych urzędach wolnego miasta.** Wobec roli, którą odegrali w życiu publicznem wolnego miasta masowo sprowadzani niemieccy urzędnicy, **sprawa ta ma doniosłe znaczenie polityczne.** Załatwianie jej przez organa Ligi narodów w znacznej mierze wpłynąć może dodatnio na **rozwój stosunków polskogdańskich** Zarazem zagadnienie to ma duże znaczenie gospodarcze, ponieważ urzędnicy niemieccy **odbierają możność zarobkowania obywatelom gdańskim** i przyczyniają się w ten sposób do wzrostu bezrobocia w Gdańsku.

Należy się spodziewać, że wniosek polski przyjęty będzie **przychylnie przez sfery Ligi,** które oddawna zwracają uwagę na ujemną rolę **urzędników niemieckich w stosunkach politycznych w Gdańsku.** Pod tym względem nader charakterystyczne są uwagi, wypowiedziane niedawno publicznie przez byłego wysokiego komisarza Ligi narodów w Gdańsku, Van Hammel, m. in. w publikacji p. t. „Danzig et quelques aspects du probleme germano-polonais", wydanej przez fundację Carnegiego w Paryżu w r. 1932.

Pomorze i Traktat Wersalski

Dziennik czeski demaskuje propagandę rewizjonistyczną

Organ czechosłowacki „Morawski Sleski Denik" zamieszcza artykuł wstępny, zatytułowany „Rewizjonistyczna propaganda niemiecka a Pomorze".

„W ostatnim czasie — pisze — w różnych krajach wzmaga się rewizjonistyczna propaganda niemiecka, która przedewszystkiem zwraca się **przeciwko zachodnim granicom Polski.** Niemcy wyszukują różne argumenty, **któremi próbują wykazać, że granica z Polską jest wielce** niesprawiedliwa, ponieważ przepoławia **miasta, wioski, rzeki, drogi, mosty, kopalnie węgla i t. d.** Te „dowody" oczywiście **nie wchodzą w rachubę, ponieważ z podobnemi stosunkami spotykamy się niemal wszędzie,** gdzie granice państwowe nie są równocześnie granicą naturalną.

Ataki niemieckie skierowane są w pierwszym rzędzie przeciwko tym postanowieniom znienawidzonego Traktatu Wersalskiego, który rzekomo zadał **śmiertelny cios** Niemcom przez to, że Polska uzyskała dostęp do morza. Autorzy tych ataków zapominają jednak, że Pomorze istniało przez całe stulecia przed rozbiorami Polski, jako **jej odwieczna i integralna część składowa,** i że zawsze, także w okresie niemieckiej niewoli było zamieszkałe przez ludność polska".

Z portów polskich do portów na Dunaju

Statut Związku polsko-czechosłowacko-dunajowego

W dniach od 11 do 15 bm. odbyła się w Gdańsku konferencja z udziałem delegatów ministerstwa kolei czeskosłowackich w Pradze, towarzystwa czeskosłowackiej żeglugi dunajowej i ministerstwa komunikacji.

Na konferencji tej rozpatrzono statut polsko - czeskosłowacko - dunajowego związku komunikacyjnego, oraz powzięto szereg uchwał, stanowiących wytyczną dla opracowania nowej taryfy dla przewozu towarów pomiędzy stacjami kolei polskich, ze specjalnem uwzględnieniem **stacyj portowych w Gdyni i Gdańsku, a portami na Dunaju.** W związku z ogólną depresją ekonomiczną postanowiono wprowadzić w miarę możności **zniżki opłat przewozowych** na całym przebiegu tak lądowym, jak wodnym i w ten sposób utrzymać nietylko obecne transporty, lecz pozyskać nowe, kierować dotychczas innemi drogami, oraz otworzyć dla eksportu polskiego nowe rynki zbytu w krajach naddunajskich.

Konferencja wzięła pod specjalną rozwagę popieranie **portów w Gdyni i Gdańsku,** wychodząc z założenia, że porty te wskutek swego położenia daleko na wschód, powodują dłuższe przewozy morzem i wymagają pewnych ofiar dla umożliwienia im konkurencji.

Na zaproszenie Rady Portu i Dróg Wodnych w Gdańsku, oraz Urzędu Morskiego w Gdyni, uczestnicy konferencji zwiedzili oba porty, jak również chłodnię, łuszczarnię ryżu, olejarnię i inne zakłady przemysłowe w Gdyni. Delegaci zagraniczni **wyrażali zdumienie, że tak potężne dzieło mogło być stworzone w przeciągu zaledwie kilku lat** przy niezbyt sprzyjających warunkach.

Wzrost eksportu węgla

Eksport węgla z Polski w pierwszej połowie października rb w porównaniu z przeciętną za połowę września rb. wykazał wzrost o 37.000 ton i osiągnął ilość 496.000 ton. Wysyłki węgla zwiększyły się dość poważnie do Szwecji i Danji, a w mniejszym stopniu do **Holandji** i Islandji. Natomiast spadł eksport **do** Finlandji, Italji, oraz w dalszym ciągu **do Austrji.** Na uwagę zasługuje wznowienie **wysyłek do Argentyny.**

Z pomocą warsztatom pracy

Zniżka stopy procentowej ożywi i wytwórczość i kapitalizację wewnętrzną

Bank Polski obniżył stopę procentową **z 7 i pół proc. na 6 proc.** Równocześnie minister skarbu zarządził, że najwyższa granica stopy procentowej, jaką pobierać wolno osobom prywatnym, wynosić może **12 proc.** (w stosunku rocznym), gdy dotychczas granica ta wynosiła 15 proc.

Oba te zarządzenia mają bardzo **doniosłe znaczenie** w ukształtowaniu się naszych stosunków gospodarczych i finansowych. Nie ulega bowiem wątpliwości, że wykonanie jednego z najważniejszych zadań, a mianowicie obniżenie cen artykułów przemysłowych i dostosowanie ich do cen produktów rolniczych — **utykało na drożyźnie kredytu.** Tak samo jak akcja ożywienia rodzimej wytwórczości paraliżowana jest drogim kredytem.

Wysokie oprocentowanie stanowi wielką przeszkodę w życiu gospodarczem, zwłaszcza obecnie, gdy dochody przedsiębiorstw rolnych i przemysłu nieskartelizowanego znacznie obniżyły się wskutek spadku cen i skurczenia się zbytu — zaś długi i ich oprocentowanie pozostawały niezmienione. Oczywiście, wśród tych okoliczności wydobywania kwot na spłatę długów i wysokich odsetek przysparzało przedsiębiorcy zarówno na wsi, jak i w mieście, wiele trudności. To też zagadn. potanienia kredytu, tak nadmiernie obciążającego zubożałe w dobie kryzysowej warsztaty wytwórcze i handlowe — **stało się ostatnio bardzo aktualne.**

Władze rządowe już dawno uświadamiały sobie wagę tego zagadnienia i w swym zakresie wpływały na potanienie kredytu. Przypomnijmy więc, że obniżono już **oprocentowanie udzielanych przez banki państwowe kredytów rolniczych,** że zezwolono urzędom rozjemczym do spraw kredytowych małej własności **na obniżenie stopy procentowej do 9 proc. od sta rocznie,** oraz przeprowadzono zniżkę oprocentowania wkładów w kasach oszczędności, która pociągnęła za sobą obniżenie kosztów pewnych kategoryj kredytów.

Jednak właściwa akcja rozpoczyna się dopiero w chwili, gdy Bank Polski tak wydatnie obniża swą stopę procentową, a kredyt prywatny w Polsce otrzymuje **maksymalną granicę 1 proc. od pożyczki miesięcznie** — poza którą to granicą poczyna się lichwa.

Cóż oznacza uchwała rady naszego banku emisyjnego? Przedewszystkiem to, że kierownicze władze uznały, iż istnieją u nas warunki, umożliwiające potanienie kredytu krótkoterminowego. Warunkami temi są: polepszenie się **stosunku pokrycia metaliczno - walutowego obiegu banknotów,** oraz silny spadek portfelu wekslowego. Są to bezsprzecznie rezultaty bardzo **rozsądnej, przewidującej i ostrożnej gospodarki finansowej,** jaką prowadzi od długiego czasu Bank Polski.

Ta linja kierunkowa polityki finansowej Banku Polskiego zostaje przez ostatnie zarządzenie, obniżające stopę dyskontową, jeszcze bardziej podkreślona. Słusznie też jeden z naszych najwybitniejszych ekonomistów, a zarazem najbystrzejszych obserwatorów objawów kryzysowych, nazajutrz po ukazaniu się zarządzenia Banku Polskiego napisał w „Gazecie Polskiej": „Wyrażamy przekonanie, że dotychczasowa polityka Banku Polskiego, polegająca na kurczeniu portfelu, będzie trwała nadal... Nie wolno bowiem zarządzenia (obniżającego stopę dyskontową z 7 i pół na 6 proc.) rozumieć jako oświadczenie dyskontera, że „szuka weksla do dyskonta", lecz należy je rozumieć, jako oznajmienie, iż **„szukać będzie wyłącznie dobrego weksla"**, rezygnując za dobroć z części dochodów".

Tak w świetle rzeczowej oceny przedstawia się zarządzenie, dotyczące obniżki oprocentowania przez Bank Polski. Musimy jednak uwzględnić, że stopa dyskontowa Banku Polskiego nie **decyduje ostatecznie o drożyźnie kredytu.** Ogromna większość kredytów dochodzi do przedsiębiorstw za **pośrednictwem kapitału prywatnego.** A ten jest w Polsce bardzo drogi. **15 proc.** — to zbyt wielka stawka, do której wszak trzeba doliczyć różne koszty dodatkowe, jak prowizje, stemple itd. To też trzeba było te maksymalną stawkę obniżyć. Uczyniono to w dość poważnym stopniu: **z 15 proc. na 12.** To zarządzenie, wydane przez ministra skarbu, wychodzi z założenia, że pieniądz w dzisiejszej sytuacji nie może **zajmować stanowiska uprzywilejowanego i dawać takie zyski, jakich nie daje ani rolnictwo, ani przemysł, ani handel.** A dalej, że obecne warunki kryzysowe wymagają dalszych ulg dla życia gospodarczego, jeśli się ma ono rozwijać, a nie kurczyć wskutek drożyzny kredytu.

Na tych dwóch ostatnich, a tak doniosłych zarządzeniach akcja nie kończy się. W ślad za nią pójść winny dalsze: a więc **zniżka oprocentowania wkładów, zniżka dyskonta banków, zniżka w odsetkach karnych** za zwłokę od zaległości w podatkach i świadczeniach publicznych. Istnieje bowiem zbyt wielka rozpiętość między oficjalną stopą dyskontową Banku Polskiego, **wynoszącą dziś 6 proc., a dyskontem bankowym, nie niższym 11 proc.,** a często i wyższym — nie mówiąc już o rozpiętości, która w kredycie prywatnym — wynoszącym przeciętnie dotychczas 15 proc. — była jeszcze bardziej jaskrawą.

Proces obniżki cen został przez ostatnie **dwa zarządzenia wydatnie wzmocniony.** Spodziewać się należy, że potanienie kredytu stanie się ważnym czynnikiem, pobudzającym kapitalizację wewnętrzną w kraju, a temsamem i wzrost wytwórczości.

Pożyczki emisyjne w Banku Rolnym

W ciągu września rb. stan pożyczek emisyjnych w Państwowym Banku Rolnym uległ pewnemu zwiększeniu. Ogółem Bank Rolny udzielił pożyczek w listach zastawnych i obligacjach meljoracyjnych na sumę 339,6 miljonów złotych wobec 339,4 miljonów zł. na 1 września roku bieżącego.

Stan funduszów administrowanych przez Bank zwiększył się w ciągu ubiegłego miesiąca o przeszło 5 miljonów złotych do sumy 466,3 miljonów złotych, łącznie z dotacją na rezerwę zbożową, która wynosi 40 miljonów zł.

Również wzrosły pożyczki z funduszów administrowanych przez Bank, a mianowicie z 408 milj. zł. na 413,3 milj. złotych. Natomiast nieznaczny spadek wykazują wkłady i kredyty krótkoterminowe.

Bilans Banku na 1 października rb. zamyka się sumą 1.423,5 milj. zł.

Nasza polityka handlowa

W związku z ogłoszeniem nowej taryfy celnej oraz przytogotowaniami do przebudowy sieci polskich traktatów handlowych mają być sprecyzowane główne linje wytyczne polskiej polityki handlowej. Dotychczasowa polska taryfa konwencyjna nie uwzględniała należycie rozległych możliwości w dziedzinie nawiązywania stosunków handlowych, gdyż 90 procent polskich ulg celnych udzielonych było w traktatach z dwoma krajami, a mianowicie z Francją i Czechosłowacją. Przy opracowywaniu nowych polskich taryf konwencyjnych uwzględnione będą w większym, niż dotychczas stopniu, przedewszystkiem obroty handlowe Polski z Anglją i Austrją.

Biuro do spraw bezrobocia

W departamencie pracy ministerstwa opieki społecznej utworzone zostało specjalne biuro do spraw zatrudniania bezrobotnych, podległe bezpośrednio ministrowi opieki społecznej. — Szefem biura mianowany został zastępca głównego inspektora pracy, inż. Henryk Zagrodzki.

Do zadań biura będzie należała m. in. analiza *programów robót państwowych i samorządowych* pod względem ich celowości gospodarczej i społecznej, *opracowanie wniosków w sprawie zatwierdzania tych programów i przydzielania* odpowiednich kredytów, kontrola wykonywanych robót i stanu zatrudnienia, badanie organizacji pracy przy robotach państwowych itd.

Czerwona ofenzywa na zachód

Komunistyczne plany akcji obejmują Polskę

We wrześniu b. r. odbył się w Moskwie **dwunasty zjazd Komitetu wykonawczego międzynarodówki komunistycznej.**

Posiedzenie to było tajne, ale i z tych skąpych wiadomości, jakie zostały opublikowane, sądzić można, że międzynarodówka komunistyczna, pragnąc wykorzystać panujący kryzys w państwach zachodnio-europejskich i Ameryce, jak również walki o Mandżurję na Dalekim Wschodzie, **zdecydowana jest w najbliższym czasie spotęgować swą aktywność.**

Znamienne jest, że referat o strajkach gospodarczych wygłosił wódz komunistów niemieckich **Thälmann, to też na liczne teraz strajki w Niemczech trzeba patrzeć pod kątem widzenia dyrektywy sowieckiej.** Na tem posiedzeniu **Leński, przedstawiciel komunistycznej partji Polski mówił o ruchu strajkowym i walkach bezrobotnych w Polsce.**

Dużo uwagi poświęcano zwłaszcza sytuacji **na Dalekim Wschodzie,** który uważany jest za zarzewie nowej wojny światowej. W najbliższym czasie widocznie spotęgowana zostanie działalność Kominternu w Chinach i Mandżurji. **Ale i zachód nie będzie pominięty.** Sekcje Kominternu (partje komunistyczne poszczególnych państw) na zachodzie, mają za zadanie **opanować ruch robotniczy i wypróbować jego aktywność przy pomocy strajków i demonstracyj.** Partje komunistyczne w tych państwach w myśl wskazań komitetu wykonawczego Kominternu mają przedewszystkiem **wystąpić radykalnie przeciwko socjalnej demokracji.** Zdaniem kierowniczych czynników Kominternu masy robotnicze **można pozyskać dla komunizmu jedynie energiczną walką z socjalnymi demokratami.**

Jednym ze środków tej walki ma być strajk polityczny, do którego czynione są przygotowania. **Przedewszystkiem partji komunistycznej w Polsce i Niemczech nakazano, aby za wszelką cenę strajk taki został wywołany.**

Przed obchodem „Dnia Oszczędności"

Opinja szefów 12-tu rządów o znaczeniu oszczędności

W związku z przypadającym na dzień 31 października r. b. obchodem „Dnia Oszczędności", Międzynarodowy Instytut Oszczędnościowy, celem podkreślenia znaczenia oszczędności dla jednostki, społeczeństwa i państwa, podjął m. in. inicjatywę zebrania za pośrednictwem swych członków w poszczególnych państwach opinji, **myśli i aforyzmów o zagadnieniu oszczędności szefów rządów wszystkich państw, reprezentowanych w tym Instytucie.** Polska przesłała opinję Pana Prezesa Rady Ministrów — **Aleksandra Prystora,** z innych zaś państw: Anglja — J. Ramsay Mac Donalda, Pierwszego Ministra, Pierwszego Lorda Skarbu. Austrja — Wilhelma Miklasa, Prezydenta Federalnej Rzplitej Austrjackiej. Belgja — Juljusza Renkin'a, Prezesa Rady Ministrów. Finlandja — J. E. Sunili. Prezesa Rady Ministrów. Italia — Benito Mussoliniego, Pierwszego Ministra i Szefa Rządu Włoskiego. Luxemburg — Józefa Becha, Prezydenta Rządu W. Ks. Luksemburskiego, Ministra Stanu. Łotwa — A. Kviesisa, Prezydenta Rzplitej. Niemcy — Pawła v. Hindenburga, Prezydenta Rzeszy Niemieckiej. Szwajcarja — Józefa Motty, Prezydenta Federacji Szwajcarskiej, Szefa Dep. Spraw Zagranicznych. Szwecja — Feliksa Harmin'a, Prezesa Rady Ministrów.

Każde z należących do Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego państw otrzymało zbiór tych opinij, które zamieszczone zostaną w oficjalnem wydawnictwie Międzynarodowego Instytutu „L'Epargne du Monde". W Polsce posiada je Centralny Komitet Oszczędnościowy Rzeczypospolitej Polskiej.

Dom Pracy dla Państwa im. Marsz. Piłsudskiego

Imponujące uroczystości Strzeleckie w Grudziądzu

Ochotnicza armja rezerwowa Pomorza, jaką jest Związek Strzelecki, obchodziła w dniu wczorajszym **swe wielkie święto**, dzień, który złotemi zgłoskami zapisze się na karcie historji Związku Strzeleckiego, dzień ten jest niejako **uwieńczeniem dotychczasowej działalności Związku**, a równocześnie będzie niewątpliwie zachętą do dalszej wytężonej pracy, w kierunku utworzenia **potężnej armji rezerwowej, która pracować ma dla dobra Ojczyzny i Państwa, w myśl wielkich haseł i wielkich idei Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.**

W dniu wczorajszym jeden z największych obwodów Związku Strzeleckiego na Pomorzu, Grudziądz miasto i powiat święciły uroczyście **OTWARCIE „DOMU PRACY DLA PAŃSTWA", IM. MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO oraz swój sztandar, ufundowany sumptem społeczeństwa, jako wyraźny dowód całkowitego zrozumienia zadań i obowiązków jakie spoczywają** na szeregach Związku Strzeleckiego tu **na** wysuniętych i niejednokrotnie zagrożonych rubieżach Rzeczypospolitej.

Widocznie i nieba same sprzyjały tym szarym żołnierzom strzeleckim, kiedy po długich tygodniach pochmurnych i deszczowych, zesłały w dniu wczorajszym **potoki jesiennego słońca**, które złociły promieniami swemi Rynek na którym odbywały się podniosłe uroczystości.

Nabożeństwo w kościele garnizonowym

Wstał radośnie uroczysty dzień, w brzaskach złotego słońca.

Wczesnym rankiem długie szeregi szarego, kochanego żołnierza strzeleckiego ciągnęły z różnych stron powiatu i miasta, aby stanąć na zbiórkę na olbrzymim dziedzińcu koszar 64 p. p., skąd kolumnami, przy dźwiękach orkiestry 64 pp., odmaszerowano do kościoła Garnizonowego.

Wspaniała świątynia zapełniła się po brzegi rzeszami przybyłych na nabożeństwż. Specjalne miejsca przed ołtarzem zajęli kolejno: p. **Wojewoda Pomorski p. Kirtiklis**, a obok niego **dowódca O. K. VIII. p. gen. Pasławski** i prezes zarządu głównego Związku Strzeleckiego p. **mec. Paschalski z Warszawy**, a dalej **p. starosta Niepokulczycki**, dowódca 16 Dywizji i komendant Garnizonu Grudziądzkiego **p. pułk. Sawicki, p. gen. Rachmistruk**, nacz. Wydziału Wojsk. Urzędu Wojewódzkiego i wiceprezes Federacji **p. Grzanka**, Szef sztabu głównej komendy Związku Strzeleckiego **p. Mjr. Święcicki z Warszawy**, prezydent miasta p. **Włodek, ks. radca Partyka**, prezes Izby Skarbowej a zarazem prezes „Koła Przyjaciół Strzelca" **p. Kossjor, p. sen. Iwanowski**, dyr. Państw. Monopolu Solnego **p. inż. Mickiewicz z Warszawy**, Prezes O. U. Z. **p. inż. Strzeszewski**, prezes S. O. p. dr. **Jarecki**, prezes Związku Oficerów Rezerwy i wiceprezes Związku Legjonistów **p. nacz. Wielowiejski**, komisarz Kasy Chorych **p. mjr. Kucharski**, prezes Rady Grodzkiej B. B. W. R. **p. Hanczewski**, insp. Pracy **p. Dąbrowski**, prezes Zw. Towarzystw Kupieckich na Pomorzu **p. Marchlewski**, wiceprezydent Izby Rzemieślniczej, **p. Mollin**, . radca miejski **p. Witkowski**, radca miejski **p. Klimek**, radca **Murawski**, dr. **Sujkowski, p. dyr. Krzywiński, p. radca Rozborski, p. dyr. Biszof**, redaktor naczelny naszych wydawnictw poseł **A. Birkenmayer** i in.

Pierwsze ławy na lewo, zajęli dowódcy wszystkich pułków grudziądzkich, liczny zastęp oficerów W. P. oraz wszyscy dyrektorzy szkół średnich i powszechnych. Pośrodku kościoła ustawiły się poczty sztandarowe w liczbie około 20-stu różnych organizacji m. in. Związku Podoficerów Rezerwy, Powstańców i Wojaków, „Sokoła", Szkoły Hodowlano - Rolniczej, Bractwa Kurkowego, Straży Pożarnej, Hufców szkolnych i harcerstwa.

W imię Boga i miłości Ojczyzny

Uroczyste nabożeństwo celebrował dziekan D. O. K. VIII. ks. **Jerzy Sienkiewicz**, w asyście kapelana wojsk ks. **mjr. dr. Łęgi**.

W czasie nabożeństwa orkiestra 64 p. p. pod batutą **p. por. Szpuleckiego** wykonała szereg utworów muzycznych, zaś chór przy kościele Garnizonowym odśpiewał pieśni kościelne.

Ks. Dziekan Sienkiewicz wygłosił dłuższe kazanie okolicznościowe w którem w słowach pięknych i podniosłych wskazał na cele do których dążyć winni wszyscy a w szczególności **żołnierze strzeleccy którzy w imię Boga i miłości Ojczyzny winni całe swe życie poświęcić dla dobra ukochanej Rzeczypospolitej.** Nawiązując do uroczystości poświęcenia sztandaru Związku Strzeleckiego, czcigodny kapłan wskazał zastępom strzeleckim znaczenie symboliczne sztandaru pod którym mają oni kontynuować swą dalszą pracę nad zabezpieczeniem granic Ojczyzny.

Na Głównym Rynku

Po nabożeństwie oddziały strzeleckie i poczty sztandarowe odmaszerowały **na Główny Rynek**, gdzie odbył się dalszy ciąg uroczystości, a mianowicie **poświęcenie sztandaru i „Domu Pracy dla Państwa"**. Przybyli zaś na uroczystości goście, z p. Wojewodą na czele, udali się do **prywatnych apartamentów p. starosty Niepokulczyckiego**, który wydał na ich cześć skromne śniadanie.

Na Rynku Głównym zgromadziły się niezliczone tłumy obywatelstwa grudziądzkiego, zalegając cały Rynek i przyległe ulice. Na środku Rynku, **przed pomnikiem Żołnierza Polskiego, zaimprowizowano** ołtarz na którym spoczął **nowy sztandar Związku Strzeleckiego.** Wokoło Pomnika ustawiły się w czworobok **oddziały Związku Strzeleckiego, męskie i żeńskie w liczbie 1.500 ludzi.** Obok ołtarza ustawiły się poczty sztandarowe.

Punktualnie o godz. 12-tej w południe rozległy się **dźwięki marsza generalskiego**, na Rynek przybył p. Wojewoda z p. gen. Pasławskim w otoczeniu gości, którzy następnie przeszli przed frontem ustawionych szeregów strzeleckich, witani okrzykami zebranych.

Uroczystość poświęcenia sztandaru

Kiedy umilkły dźwięki orkiestry, generalicja zajęła miejsce przed ołtarzem poczem **ks. dziekan Sienkiewicz dokonał uroczystego aktu poświęcenia sztandaru Związku Strzeleckiego**, następnie ks. dziekan Sienkiewicz poświęcony już sztandar wręcza prezesowi komitetu sztandarowego p. Kossjorowi, **P. prezes Kossjor wygłosił przemówienie**, w którym m. in. powiedział:

„W przepięknym kazaniu ks. dziekan Sienkiewicz mówił iż z miłości Ojczyzny rodzą się wielkie dzieła, rodzą się wspaniałe czyny. Z tego właśnie ukochania Ojczyzny naszej święcimy dzisiaj naszą podniosłą uroczystość poświęcenia sztandaru strzeleckiego i „Domu Pracy dla Państwa" im. Marszałka Piłsudskiego. Obydwa te dzieła powstały z miłości i z chęci służenia Ojczyźnie i naszemu państwu. Dom ten ma być kuźnią charakterów, kuźnią tych czynów które idą po linji ukochania idei. Dom ten ma być siedliskiem Pracy obywatelskiej, tej pracy, przed którą uchylamy dziś czoła; ma być bodźcem do czynu, siedliskiem miłości Ojczyzny i źródłem ofiarności społecznej.

Dziś kiedy uzyskaliśmy niepodległość praca dla Ojczyzny nie kończy się, duch wiary musi przyświecać dalszej pracy.

Obydwa te czyny których poświęcenie dziś święcimy powstały wskutek cichej ofiarności obywatelstwa Grudziądza za które serdecznie dziękuję i proszę o dalszą opiekę.

Następnie pan prezes Kossjor wręczył sztandar p. Wojewodzie Kirtiklisowi jako przedstawicielowi Rządu prosząc aby go przyjął i roztoczył nad nim swoją opiekę."

P. Wojewoda oddaje sztandar w ręce przedstawiciela armji p. gen. Pasławskiego, Pan gen. Pasławski odbierając sztandar wygłosił następujące przemówienie:

Strzelec jest organizacją obywatelską, społeczną i wojskową

PRZEMÓWIENIE P. GEN. PASŁAWSKIEGO

„Społeczeństwo Grudziądzkie ufundowało w dniu dzisiejszym sztandar dla Oddziałów Związku Strzeleckiego. Pan Wojewoda doręczył sztandar mnie, abym jako przedstawiciel wojska, oddał go w ręce oddziału. Ten porządek doręczenia sztandaru świadczy o tem, że **organizacja strzelecka jest organizacją obywatelską społeczną i wojskową.** I dlatego ten ostatni gest należy do wojska.

Sztandar ten jest znakiem cnót wojskowych, honorem służby wojskowej. A honor ten opiera się na posłuszeństwie, na subordynacji, na podporządkowaniu się służbie wojskowej. Honor ten opiera się na **bezgranicznej ofiarności dla służby ojczystej.** Wy Strzelcy jesteście tylko pół żołnierzami i musicie jako ludzie cywilni spełniać swe obowiązki skrupulatnie, abyście te chwile wolne od swych zajęć cywilnych mogli z całym oddaniem poświęcać służbie wojskowej dla obrony kraju. Jeżeli w ten sposób pojmiecie swe obowiązki, to będziecie ten sztandar wysoko nieść nad swemi szeregami ku chwale Polskiego oręża. W tej intencji wręczam ten sztandar panu por. Rokickiemu."

Następnie **P. gen. Pasławski wręczył sztandar komendantowi grodzkiemu p. por. Rokickiemu**, który odbierając sztandar, klęcząc, złożył przysięgę.

„Przysięgam stać wiernie na straży honoru powierzonej mi chorągwi i nigdy jej nie odstąpić tak mi dopomóż Bóg." — Następnie p. por. Rokicki odebrawszy przysięgę wierności sztandarowi od **chorążego p. Ciesielskiego**, oddaje w jego ręce sztandar. Z kolei przystąpiono do wbijania gwoździ w drzewiec sztandaru.

Gwoździe do sztandaru ofiarowali: Wojewoda Pomorski p. Stefan Kirtiklis, dowódca O. K. VIII p. gen. Stefan Pasławski, insp. armji p. gen. Rydz-Śmigły, insp. armji p. gen. Norwid-Neugebauer, prezes Zarządu Głównego BBWR. p. pułk. Sławek, prezes Zarządu Głównego Z. S. p. mec. Fr. Paschalski, kom. gł. Strzel. p. pułk. Rusin, dow. 16 Dywizji p. pułk. Sawicki, prezes Izby Skarb. p. Stefan Kossjor, prezes S. O. p. dr. Jarecki, prez. O. U. Z. p. inż. Strzeszewski, starosta pow. Grodz. P. Niepokulczycki, prez. miasta p. Włodek, gen. bryg. Rachmistruk, kom. Okr. Związku Strzeleckiego p. kpt. J Koc, Związek Legjonistów Polskich, Grudziądz, Związek Oficerów Rez. Grudziądz, Feder. Polsk. Związków Obrońc. Ojczyzny Grudziądz, 64 p. p Grudziądz, 65 p. p. Grudziądz, 66 p. p. Grudziądz, Szkoła Lotnicza Strzel. i Bom. Grudziądz. C. W. Żand. Grudziądz. 16 PAL., Cent. Wyszk. Kawal. Grudziądz, Zw. Obrony Kresów Zachodnich, Poczt. P. W. Grudziądz, Rada Grodzka BBWR, Grudziądz, prok. przy S. O. p. Kałapski, p. sen. Iwanowski, insp. Pracy p. W. Dąbrowski, dyr. Banku Zw. Sp. Zar. p. dr. Grodzki, p. prezes Hanczewski, Izba Rzemieślnicza, p. dyr. Jagodziński, p. mec. Kolasiński, p. mec. Kopka, p. mec. Kurowsiki, p. mec. dr. Kisielewski, p. Adam Korzeniewski, Komisja Międzyszkolna, dr. Lachowski, dyr. Miklaszewski, p. inż. Mickiewicz, p. radca Murawski, p. dyr. Michejda, p. ppułk. Naganowski, Ochotnicza Straż Pożarna Grudziądz, p. mec. Płachtowski, p. mec. Rogoziński, p. dyr. Romański, p insp. szkolny, p. Sowiński, dyr. Siemiradzki, p. mag. Stencel, p. pułk. Simon, p. radca Spychała, p. inż. Tomczycki, urzędnicy Urzędu Wykupu Tytoniu, p. dr. Urbaski urzędnicy Izby Skarbowej, p. dyr. Wąsik, p. dr. Wrzeszczyński, p. dyr Wojciechowski, p. dyr. Czesław Wojciechowski, p. dyr. Zan, Redakcja „Dnia", Związek Restauratorów i Kolejowego P. W.

Poświęcenie Domu Pracy dla Państwa

Po uroczystości poświęcenia sztandaru na Rynku, zebrani **udali się do gmachu „Domu Pracy dla Państwa"**, mieszczącego się w Rynku. Poświęcenia gmachu dokonał **ks. dziek. Sienkiewicz**, poczem p. **prezes Kossjor** odczytał akt erekcyjny.

Następnie ODBYŁA SIĘ NA RYNKU DEFILADA. Defiladę odbierali przedstawiciele władz z p. **Wojewodą Kirtiklisem**, p. gen. **Pasławskim** i p. prezesem Zarządu Gł. Zw. Strzel. p. mec. **Paschalskim** na czele. Defiladę prowadził kom. obwodowy P. W. p. kpt. **Mayer**. Na czele defilady kroczyły delegacje honorowe 64 p. p., 18 p. u. i 16 PAL., poczem **dziarskim krokiem przemaszerowały oddziały strzeleckie z Grudziądza i powiatu**, a następnie delegacje ze sztandarami Powst. i Wojaków, Podof. rez., „Sokoła", P. W. kolejowe, szkoła Budowy Maszyn Bractwo Kurkowe Straż Pożarna hufce szkolne i harcerze.

Następnie w hali koszar 64 p. p. odbył się **obiad żołnierski**, w którym wzięli udział wszyscy przybyli na uroczystość przedstawiciele władz. Podczas obiadu zabrał głos p. prezes **Kossjor**, podkreślając, iż **marzenia pierwszych strzelców ziściły się dzisiaj w wolnej i odrodzonej Polsce. Troska o dobro Państwa nie skończyła się jednak dzisiaj jeszcze i strzelcy muszą świecić przykładem i pracą jak należy służyć Ojczyźnie i budować jej wielką przyszłość.** Przemówienie swe zakończył p. prezes Kossjor okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzplitej, p. Marszałka Piłsudskiego, podchwyconym entuzjastycznie przez liczne rzesze strzeleckie.

Podczas obiadu żołnierskiego dłuższe przemówienie wygłosił prezes Zarządu Głównego Zw. Strzeleckiego mec. **Paschalski** z Warszawy, które podamy w jednym z najbliższych numerów.

Następnie **odczytano cały szereg depesz**, m. in. od p. pułk. rezerwy **hr. Mielżyńskiego**, starosty **Montwiła** z Działdowa, starosty **Hryniewskiego** z Tucholi, prezesa kierownictwa Okręgu nr. 8 inż. **Świeżawskiego**, prezesa Okr. Pom. „Sokoła" p. **St. Kunza**, który z okazji uroczystości życzył, **aby nowa placówka stała się podstawą, platformą i ostoją zgodnej wspólnej pracy wszystkich Polaków w walce o polskość Pomorza.** Dalsze depesze nadesłali Koło Z. O. R. z Sępolna, Koło Podofic. rez. z Wąbrzeźna, Związek Pracy Obyw. Kobiet z Wejherowa, „Ognisko" Z. N. P. z Chojnic, Związek Strzel. i Zw. Inwalid. z Kamienia, Zw. Wet. Powstań Narodowych z Chojnic, Związek Legjonistów, Koło Z. O. R., Zw. Strzel., Tow. Powstańców i Wojaków i Związek Inwalidów Wojennych z Tczewa, Rada Powiatowa BBWR. powiatu Toruńskiego, Rada Powiatowa BBWR. z Tucholi, K. P. W. Iłowo, K. P. W. Działdowo, P. W. Działdowo, oraz Komitety PW. i WF. ze Świecia, Sępolna, Działdowa, Kiełpin, Wejherowa, Chełmna, Lidzbarka. Następnie odczytano depesze placówek Powstańców i Wojaków z Wąbrzeźna, Iłowa, Sośna, Sępólna. Cały szereg depesz nadesłały oddziały Zw. Strzel. z terenu a m. in. z Działdowa, Wąbrzeźna, Chełmży, Tucholi, Gralewa, Iłowa, Rybna, Rumian Pośnicy, Wierzbowa i t. d.

Po południu odbyły się na boisku garnizonowem zawody lekkoatletyczne, wieczorem zaś w salach Królewskiego Dworu raut z tańcami, który zgromadził licznych przedstawicieli społeczeństwa z miasta i okolicy.

Otwarcie jubileuszowej wystawy Pom. Szkoły Sztuk Pięknych w Grudziądzu

O godz. 4 po poł. p. **Wojewoda Pomorski Kirtiklis, p. gen Pasławski** i inni uczestnicy uroczystości grudziądzkich przybyli do gmachu Muzeum Miejskiego, gdzie mieści się Pomorska Szkoła Sztuk Pięknych. Gości powitał w dłuższem przemówieniu kurator szkoły prezydent miasta p. Włodek, prosząc pana Wojewodę o otwarcie jubileuszowej wystawy. P. Wojewoda przecinając symboliczną wstęgę, dokonał otwarcia wystawy, poczem red. Sobociński wygłosił referat o historji Szkoły. Następnie zabrał głos dyr. szkoły prof. Szczeblewski, dziękując p. Wojewodzie i gen. Pasławskiemu za zaszczycenie swą obecnością otwarcia wystawy, a szczególnie p. Wojewodzie jako przedstawicielowi rządu za pomoc, jakiej rząd udzielał stale Szkole. Po przemówieniach p. Wojewoda zwiedził szczegółowo wystawę, wyrażając się o niej bardzo pochlebnie.

P. Wojewoda w grudziądzkim „Instytucie Muzycznym"

Bezpośrednio z gmachu Szkoły Sztuk Pięknych udał się p. Wojewoda do gmachu Instytutu Muzycznego, gdzie prezes Instytutu Gańcza przedstawił p. Wojewodzie grono członków Zarządu i ciała pedagogicznego. Po dłuższem przemówieniu prezes Gańcza wręczył p. Wojewodzie dyplom członka honorowego. Instytutu. Następnie prof. Żuk-Skarszewska oraz prof. Tomaszewski odegrali szereg utworów fortepianowych, które spotkały się z wielkiem uznaniem p. Wojewody.

KRONIKA

wtorek 25 października

TORUN

Kalendarzyk rzym.-kat.

Poniedziałek Rafała

Wtorek Darji

— Nocny dyżur aptek. Do środy dnia 26 bm. włącznie dyżuruje w **śródmieściu** apteka Pod Orłem Rynek Staromiejski; **na Bydgoskiem** Przedm. dyżuruje Apteka Św. Anny, ul. Mickiewicza 98 (dyżur codzienny od godz. 22,30); na Mokrem Apteka pod Łabędziem, ul. Kościuszki 15.

Repertuar Teatru Miejskiego:

Poniedziałek, 24 b. m. — Teatr nieczynny.

Wtorek, 25 b. m. o godz. 20 — „Gwałtu co się dzieje“.

Środa, 26 b. m. o godz. 20 — „Dzika pszczoła“.

Repertuar kin:

Światowid — „Pogromcy przestworza“.
Palace — „Dobranoc Wiedniu“.
Lux — „Wyspa tajemnic“.
Mars — „Podniebni rycerze“.
Corso — „Król cyrku“.

Z miasta

— **Zw. Podoficerów Rezerwy R. P Okręg na D. O. K. VIII.** Kolegów bezrobotnych Koła Toruń prosi się o przybycie w dniu 25 bm. pomiędzy godz. 17 a 19 do lokalu Federacji, ul. Mostowa 6 w celu rejestracji. Zarząd Okręgowy. (7554)

— Z Tow. Kupców Chrześc. We wtorek, 25 b. m. b. r. o godz. 20 odbędzie się zebranie plenarne Towarzystwa Kupców Chrześcijańskich w sali Towarzystwa, na które P. T. Członk. uprzejmie zapraszamy. Zarząd. (05875

— **Świetlica Organizacji Przysp Wojsk. Kobiet.** Sekcja świetlicowa Przysp. Wojsk. Kobiet zawiadamia, że Świetlica (ul. Łazienna 24) będzie czynna w poniedziałki i środy od godz. 16—19 dla członkiń hufców szkolnych oraz w piątki od godz. 19—21 dla członków hufców pozaszkolnych. (07556)

— **Klub Pań przy Org P. W. K.** zawiadamia wszystkie członkinie klubu, że wieczory towarzyskie Klubu Pań będą się odbywały w środy o godz. 20. Pierwsze zebranie w dniu 26 b. m. ul. Łazienna 24. (07557)

— **Baczność członkowie chóru i orkiestry symf. „Dzwon“!** W bież. tygodniu odbędą się lekcje jak zwykle we Dworze Artusa, I ptr., mianowicie: lekcje chóru w poniedziałek i środę od godz. 20—22, orkiestry zaś we wtorek od godz. 18—20 i w piątek od godz. 20—22. Regularny udział w lekcjach obowiązkowy. Nowe zgłoszenia na członków chóru wzgl. orkiestry przyjmuje się na odnośnych lekcjach. (7555)

— **Rejestracja pojazdów mechanicznych** Komisja dla badania pojazdów mechanicznych których ważność dowodów rejestracyjnych u kończy się z dniem 31 grudnia b. r., będzie urzędowała w Toruniu w dniach 12 i 26 listopada, oraz 3, 16, 17, 23 i 24 grudnia b. r. Kierowcy do egzaminu mogą się zgłaszać tylko ci, którzy otrzymali pisemne zawezwanie. — Zwraca się uwagę właścicielom dorożek, żeby w powyższych terminach przedstawili swe samochody oraz by usunęli przy samochodach ewentualne braki techniczne

Doroczny wyścig kolarski trójkami w Toruniu

Ósmy bieg doroczny, a **siódmy okrężny WCZS** Gryfu na trasie **Toruń — Chełmża — Zelgno — Kowalewo — Toruń**, na przestrzeni 82 kl., odbył się w niedzielę dnia 23 bm.. Start i meta na Placu Teatralnym.

Pomimo ładnej pogody i słabego wiatru, czas wyścigu jest gorszy od zeszłorocznego. Przyczyniły się do tego deszcze, które padały przez parę dni i uczyniły szosę grząską a w niektórych miejscach tak śliską, że trzeba było jechać wolno i nadzwyczaj ostrożnie. Pomimo tak trudnych warunków wyścig odbył się bez żadnego wypadku.

O godz. 13 m. 1 1kolarze z Placu Teatralnego wyruszają zwarto, lecz już na ul. Grudziądzkiej rozbijają się na grupy.

Prowadzą wyścig Figielski i Landmesser za nimi o parę metrów jedzie trójka złożona z Nagórskiego, Jędrzejewskiego i Wojciechowskiego. Reszta kolarzy jedzie „w pojedynkę“.

Porządek ten przez cały czas wyścigu nie ulega zmianie. Przy powrotnej drodze na ul. Grudziądzkiej zaczyna się walka między leaderami, przy skręcie na Chełmińską szosę zaczyna się finisz, z którego zwycięsko wychodzi Figielski, Gryf Koło Pod. Rez. przyjeżdżając pierwszy na metę o godz. 15 m. 51 s. 12, czas 2 g. 40 m. 12 s. gorszy od zeszłorocznego o 16 m. 32,5, drugi z różnicą 1 sekundy.

Landmesser Gryf Koło Pod. Rez. między następnemi jadącymi razem przez całą decyduje znów „finisz“ przyczem trzeci o godz. 15 m. 57 s. 40 przybywa Nagórski Gryf Koło Dyon Pom. Art, czwarty o dwie maszyny Jędrzejewski Gryf Koło Dyon Pom. Art., piąty Wojciechowski Gryf Koło Dyon Pom. Art. o godz. 16 m. 10 s. 10 szósty Saternus, siódmy Zając obydwaj Gryf Koło Dyon Pom. Art.

Wyścig o nagrodę wędrowną Wojew. Kom. WF i PW dla trójki z jednego klubu. zdobyła trójka Gryfu Figielski — Landmesser — Nagórski w czasie średnim 2 g. 42 m, 24 i jedna trzecia s. a nagrodę wędrowną WCZS Gryfu dla trójki wojskowej Dyon Pom. Artyl. Nagórski — Jędrzejewski — Wojciechowski. Kierownikiem zawodów był por. rBzeziński, sędzią na trasie p. Kince, sędziowie na mecie kpt. Brózda i st. ogn. Kaszowski.

Ponowna rozprawa o zawaleniu się muru przy Rzeźni miejskiej

Dziś w poniedziałek 24 bm. rozpocznie się, przed trybunałem Karnym S. O. w Toruniu ponowna rozprawa o zawalenie się muru przy Rzeźni miejskiej wskutek czego dwóch robotników poniosło śmierć. Poprzednia rozprawa została odroczona na wniosek prokuratora z powodu niestawienia się na rozprawę znawcy inż. Niekrasza. Obecnie Trybunałowi prawdopodobnie przewodniczyć będzie sędzia dr. Stachowski, oskarżać jak poprzednio będzie prokurator JJanowicz. Na ławie oskarżonych zasiądzie jak poprzednio Radomicki, Schmidt i Jurkowski.

Pokrótce przypominamy tło sprawy.

Kto ponosi winę za śmierć dwóch robotników?

Dnia 12 grudnia ub. roku zawaliła się ściana parkanu murowanego, odgradzającego teren Rzeźni Miejskiej od Szosy Lubickiej, przysypując 6 pracowników, zatrudnionych przy układaniu toru kolejowego na terenie Rzeźni Miejskiej. Natychmiast zaalarmowano straż pożarną, która wespół z policją zorganizowała akcję ratowniczą. Z pod gruzów wydobyto ciężko rannych robotników Zielińskiego i Branickiego, oraz robotników Lewandowskiego, Sawickiego, Ciesielskiego i Szymeczko, którzy odnieśli lżejsze obrażenia cielesne. Ciężko rannych robotników Zielińskiego i Branickiego przewieziono do szpitala miejskiego. Ranni mimo natychmiastowej pomocy lekarskiej wskutek odniesionych ran — zmarli tego dnia.

Zawalenie się muru nastąpiło, jak to stwierdzono w czasie przeprowadzonych dochodzeń, z powodu usuwania się ziemi z pod obciążonego fundamentu wykopem i częściowem wybraniem ziemi.

W związku z katastrofą władze policyjne przytrzymały Wiktora Radomickiego — budowniczego miejskiego, Stanisława Schmidta — budowniczego, który prowadził prace przy budowie parkanu, oraz Czesława Jurkowskiego — urzędnika kolejowego, który prowadził pracę przy budowie bocznicy kolejowej. Po przeprowadzonych dochodzeniach wstępnych wszyscy zostali zwolnieni.

W tej sprawie oskarżony Radomicki obwiniony jest o to, że jako budowniczy miejski nie dozorował należycie prowadzonych przy budowie parkanu prac, dalej, że budową parkanu prowadził według planu nie zatwierdzonego przez urząd wojewódzki. Dodać należy, że Radomicki inny plan przesłał do zatwierdzenia do Województwa, a roboty wykonywał na podstawie drugiego planu.

Budowniczy Schmidt oskarżony jest o to, że budowy parkanu nie wykonał zgodnie z kosztorysem z rysunkiem.

Oskarżony Jurkowski, że bez polecenia władzy zwierzchniej podjął się samorzutnie pracy wybudowania bocznicy toru kolejowego na terenie rzezni, przyczem do pracy dobierał sobie podległych mu robotników, którzy z powodu braku należytego dozoru i wskazówek podkopali świeżo wybudowany parkan. Wskutek tych zaniedbań wszystkich oskarżonych zawalił się parkan na przestrzeni 25 mtr. na pracujących robotników, w następstwie czego dwóch robotników poniosło śmierć. Do pierwszej rozprawy powołano 11 świadków i cały szereg rzeczoznawców sądowych.

Pierwsza rozprawa

Na pierwszej rozprawie po zaprzysiężeniu świadków i odczytaniu aktu oskarżenia Trybunał przystąpił do przesłuchania oskarżonych

Oskarżony Radomicki do winy się nie przyznał. Według jego zeznań roboty przy budowie parkanu prowadził budowniczy Schmidt, według zatwierdzonego przez Magistrat planu. Prowadzący roboty przedsiębiorca budowlany Schmidt miał wykonać dozór nad pracami.

Oskarżony Schmidt również do winy się nie przyznał, twierdząc, że kierownictwo nad budową sprawował właściwie Radomicki, który też dawał jemu polecenia co do budowy parkanu.

Osk. Jurkowski zaprzeczał, jakoby dawał polecenie budowy toru na terenie rzeźni. Zeznawał, że na budowę bocznicy wyraził swoją zgodę i od czasu do czasu bywał na budowie.

Następnie Sąd przystąpił do przesłuchania świadków. Jako pierwsi zeznawali robotnicy kolejowi, którzy byli zajęci przy budowie bocznicy kolejowej, Lewandowski i Sawicki.

Zeznania tych świadków nie wniosły do sprawy nic nowego.

Przesłuchany w charakterze świadka prezydent miasta **Bolt**, zeznał, że **projekt budowy nadziemnej opracował Radomicki.**

Na zapytanie prokuratora prezydent Bolt oświadcza, że dyscyplinarnego dochodzenia przeciwko Radomickiemu **nie wszczęto** Budowę toru kolejowego prowadził — według zeznań Bolta — Jurkowski jako prywatny przedsiębiorca.

W dalszym ciągu rozprawy przesłuchano w charakterze rzeczoznawcy dr. **Dandelskiego**, który stwierdził, że obrażenia, jakie wskutek katastrofy odnieśli robotnicy Branicki i Zieliński, były śmiertelne i mimo natychmiastowej pomocy lekarskiej, nie można ich było uratować. Inni robotnicy odnieśli lekkie obrażenia.

Jako ostatni świadek zeznawał inspektor bud. Urzędu Wojewódzkiego inż. **Smolny.**

Na zapytanie prokuratora, dlaczego mur się zawalił, świadek odpowiedział:

— Zawalenie parkanu nastąpiło wskutek **nieprzestrzegania przepisów budowlanych.** Fundamenty wykonane były na 50 cm., podczas gdy przepisy przewidują głębokość fundamentów na 1,25 m. Świadek w dalszym ciągu swych zeznań stwierdza, że projekt budowy parkanu przewidywał budowę fundamentów na głębokości 85 cm., wykonano natomiast tylko na głębokości 50 cm.

Po zeznaniach świadka inż. **Smolnego** prokurator stawił wniosek o odroczenie rozprawy, celem przesłuchania inż. Niekrasza z Urzędu Wojewódzkiego.

Trybunał postanowił przychylić się do wniosku prokuratora i rozprawę odroczył, przyczem postanowił powołać ponownie wszystkich świadków powołanych na wczorajszą rozprawę

Pokłosie niedzielne

Ostatnie ciepłe uśmiechy jesiennego słońca wywabiły wczoraj na ulice miasta tłumy. Zaroiły się planty, na Bydgoskiem i podmiejskie miejsca wycieczkowe. Park rozbrzmiewał szczebiotem i śmiechem kochanej dzieciarni.

Ubiegła niedziela była jednym z tych pięknych, słońcem roześmianyoh dni, które czynią jesień polską tak piękną, pełną uroku.

O zmroku zapełniły się kawiarnie. Tłoczno, rojno i wesoło było w „Pomorzance“, gdzie wielkiem i zasłużonem powodzeniem cieszy się doskonała orkiestra węgierska. Zapełniła się również i sympatyczna „Italja“, słynąca z dobrych ciast i wiedeńskiej kawy.

Wieczorem dużem powodzeniem cieszyły się teatr i kina.

Zebranie organizacyjne

Związku Weteranów Powstań Narodowych R. P. 1914—1919

W czwartek, dnia 27 b. m. odbędzie się o godz. 18,30 w sali Hotelu Mazowieckiego przy ul. Św. Katarzyny zebranie organizacyjne Zw. Weteranów Powstań Narodowych R. P. 1914-1919. Celem Związku jest zespolenie wszystkich towarzyszy broni z walk powstańczych o niepodległość Polski z lat 1914 do 1919, utrzymanie ścisłego braterstwa broni koleżeństwa, obrony interesów, niesienie wzajemnej pomocy członkom, wdowom i sierotom po poległych i zmarłych członkach.

Komitet organizacyjny apeluje do wszystkich powstańców z lat 1914—1919 o przybycie na zebranie organizacyjne. Wstęp za okazaniem dowodu służby powstańczej.

Pod zarzutem działalności antypaństwowej

Aresztowanie działaczy „narodowych”

W tych dniach z polecenia Sędziego Śledczego Okręgowego w Toruniu dokonano rewizji w mieszkaniach kilkunastu działaczy Obwiepolu i Stronnictwa Narodowego.

W związku z przeprowadzoną rewizją przytrzymano w areszcie pod zarzutem działalności antypaństwowej m. in. kierownika wydziału powiatowego rozwiązanej na terenie Pomorza OWP i członka wydziału wojewódzkiego Wacława Madejskiego kontrolera OWP Edwarda Piszcza, sekretarza Stron. Narod. Fr, Sołtysiaka.

Po przeprowadzeniu dochodzeń wymienionych odstawiono do dyspozycji Sędziego Śledczego.

Tragedja uczennicy

Do lecznicy miejskiej przewieziono 17 letnią Annę K. uczennicę Szkoły Handlowej w Toruniu, która usiłowała popełnić samobójstwo przez napicie się esencji octowej.

Przyczyn tego rozpaczliwego kroku nie stwierdzono.

Gimnazjum w Bytomiu musi być otwarte

Manifestacyjne uchwały na Górnym Śląsku

Społeczeństwo polskie Górnego Śląska, nauczone doświadczeniem długich lat niewoli pod zaborem pruskim, przyjęło wiadomość o szykanach i trudnościach, na jakie napotyka akcja Polaków ze Śląska Opolskiego w sprawie otwarcia polskiego gimnazjum w Bytomiu, jako rzecz zupełnie naturalną, bo wypływającą z istoty **właściwości psychiki pruskiej.**

Jako odpowiedź ze strony polskiej na powyższe szykany społeczeństwo górnośląskie zgodnie uważa za konieczne **zastosowanie ostrych represyj względem wszystkich średnich szkół niemieckich nietylko na G. Śląsku, lecz w całej Polsce.** Dotychczas, organizacje polskie, bez względu na różnice przekonań politycznych, **idąc za wezwaniem Związku Obrony Kresów Zachodnich, w 44 miejscowościach województwa śląskiego uchwaliły i zgłosiły do władz energiczne protesty przeciwko tolerowaniu średniego szkolnictwa niemieckiego w Polsce,** domagając się zamknięcia wszystkich niemieckich gimnazjów w Polsce, jeśli w najbliższych dniach Polskie Towarzystwo Szkolne w Niemczech nie otrzyma od Rejencji Opolskiej koncesji na otwarcie gimnazjum polskiego.

Tak pojęta wzajemność będzie **najlepszą nauczką dla Niemców,** jak należy traktować mniejszość polską w Niemczech.

Za utworzeniem Rady Komunikacyjnej

opowiedział się ogólnopolski zjazd komunikacyjny

Ogólnopolski zjazd komunikacyjny na ostatniem swem zebraniu plenarnem powziął następujące uchwały:

,,Wobec tego, że w chwili obecnej kładzione są podwaliny jednol. polityki komunikacyjnej w Polsce, zarówno przez zześrodkowanie w jednem ministerstwie wszystkich rodzajów komunikacji, jak i przez akty ustawodawcze, regulujące sprawy kolei znaczenia miejscowego i pojazdów mechanicznych, zjazd upoważnia zarząd Związku Przedsiębiorstw Komunikacyjnych zwrócić się do p. Ministra komunikacji z następującemi postulatami: dla prowadzenia należytej polityki komunikacyjnej w państwie niezbędne jest utworzenie przy ministerstwie komunikacji **specjalnej rady komunikacyjnej,** do której zostaliby powołani m. in. również przedstawiciele Związku Przedsiębiorstw Komunikacyjnych oraz wybitni specjaliści w dziedzinie komunikacji. Za podstawę tej polityki należy przyjąć **unikanie szkodliwej konkurencji pomiędzy** rozmaitymi środkami komunikacyjnemi, które winno wzajemnie uzupełniać się i współdziałać.

Komunikacja autobusowa na ważnych szlakach powinna być stwarzana przedewszystkiem **drogą koncesjonowania.** Szlaki niedochodowe, lecz ważne z punktu widzenia polityki komunikacyjnej winne być przez państwo subsydjowane.

Wobec doniosłego znaczenia miast w życiu gospodarczem kraju, zjazd uważa, że należy pozostawić miastom, wydzielonym z powiatów, **prawo decyzji o polityce komunikacyjnej na własnym terenie.**

Przez wydanie ustaw, dotyczących spraw kolei znaczenia miejscowego i pojazdów mechanicznych, zostały stworzone główne podstawy istnienia i rozwoju przedsiębiorstw komunikacyjnych. Dla uniknięcia trudności, związanych z wykorzystaniem ustaw, zjazd uważa, że konieczne jest wydanie odpowiednich rozporządzeń wykonawczych. Wobec tego zjazd wzywa zarząd związku o zwrócenie się do Ministra komunikacji z **prośbą o przyspieszenie wydania rozporządzeń wykonawczych.**

Wreszcie zjazd uchwalił, po zapoznaniu się z wynikami racjonalnej organizacji kierownictwa warsztatów w tramwajach warszawskich i łódzkich, zalecić przedsiębiorstwom komunikacyjnym **najdalej posuniętą oszczędność** w prowadzeniu przedsiębiorstw przez racjonalizację pracy.

Przed rozpoczęciem Tygodnia Rolniczego

Na terenie czołowych organizacyj rolniczych a więc Centralnego Towarzystwa Organizacyj i Kółek Rolniczych oraz Rady Naczelnej Związków Ziemiańskich trwają prace nad organizacją „Tygodnia Rolniczego", który odbędzie się w okresie 6 — 13 listopada br. na całym obszarze Rzplitej.

Prace te dobiegają końca. W związku z tem w dniu 25 bm. odbędzie się zebranie plenarne Komitetu organizacyjnego, na którem zostanie złożone sprawozdanie z dotychczasowych przygotowań, jak również sprawozdanie członków Komitetu pracujących na terenie — Pozatem Komitet zatwierdzi regulamin centralnego zjazdu, który odbędzie się na zakończenie Tygodnia Rolniczego w dniu 13 listopada w Warszawie oraz uchwali projekty głównych uchwał zjazdu. Wreszcie prof. dr. Wojtysiak wygłosi referat o zagadnieniach organizacji Komitetu.

Na 6 miesięcy więzienia za obrazę władzy

Przed sądem grodzkim w Poznaniu toczyła się rozprawa karna przeciw posłowi **stronnictwa narodowego Bolesławowi Lewandowskiemu** z Gniezna oskarżonemu o dopuszczenie się **ciężkiej zniewagi w stosunku do przedstawiciela władzy.** Sąd ogłosił wyrok, skazujący Lewandowskiego na łączną karę **6 miesięcy więzienia.**

Walne zebranie P. T. R. pow. Starogard

Dnia 28 października 32 roku o godz. 10 **przedpoł.** w lokalu „Sokolniczówka" Starogard **odbędzie się** nadzwyczajne walne zebranie Kółek rolniczych PTR. na pow. Starogard. Na porządku dziennym m. in. przemówienie p. prezesa Centrali Donimirskiego referat przedstawiciela Centrali, referat o organizacji „Tygodnia Rolniczego. W interesie każdego rolnika leży, **by stawił się** w dniu oznaczonym, aby stanowczo wypowiedzieć swoje zdanie w sprawie **zrujnowanych** warsztatów naszych.

Cudem uratowani

8 osób w płonącym domu

W Rudzkim Moście pod Tucholą zapalił się nocą dom murarza Badtkiego, znacznie odległy od siedzib ludzkich. Pożar zauważył przypadkowo miejscowy sołtys, wracający nocą z sąsiedniej miejscowości, pośpieszywszy do płonącego domu, którego *mieszkańcy w liczbie 8 pogrążeni byli w śnie*, wybił szyby i zaalarmował śpiących. Przestraszeni mieszkańcy zaledwie opuścili swą siedzibę, kiedy płonący dom **się** zawalił. Gdyby nie przypadkowa pomoc, — mieszkańcy domu ponieśliby niechybną śmierć w płomieniach.

Krwawy zatarg rodzinny

Ojciec pokaleczył nożem dwóch synów

Na rozparcelowanej *majętności Mszano pod* Lnianem w pow. świeckim doszło w rodzinie osadnika Kruczyńskiego Bronisława do krwawego zatargu. Podczas kłótni *ojciec pokaleczył nożem swoich dwóch synów*, Józefa lat 27 i Antoniego lat 15. Pierwszy doznał tak silnych pokaleczeń, że musiano go natychmiast przewieźć do szpitala w Świeciu.

Gospodarka miasta Gniewu na nowej drodze

Po zmianie na stanowisku burmistrza

W pierwszych dniach bieżącego miesiąca p. Wojewoda Pomorski zarządził **lustrację gospodarki miasta Gniewu.** Lustracji dokonał delegowany w tym celu do Gniewu radca wojewódzki p. Grodyński. Jednym z wyników lustracji było to, że dotychczasowy burmistrz gniewski p. Golnik, widział się zmuszonym ustąpić ze swego stanowiska.

Najważniejszym powodem ustąpienia byłego burmistrza była omawiana ongiś przez nas **sprawa bekoniarni gniewskiej,** dzięki której miasto zostało zadłużone do wysokości 200.000 złotych. Dziwnem by mogło się wydawać to, że Rada Miejska dopuściła do takiego zadłużenia miasta, lecz na usprawiedliwienie swoje podaje ona to, że były burmistrz wszelkie swe poczynania w kierunku budowy bekoniarni tłomaczył zezwoleniem i całkowitą aprobatą województwa, a następnie tem, że bekoniarnia budowana jest na koszt bekoniarzy. Gdy wreszcie Rada Miejska wyłoniwszy z pośród siebie delegację do p. Wojewody w celu zbadania faktycznego stanu rzeczy, dowiedziała się, że właśnie urząd wojewódzki budowie bekoniarni w Gniewie był zupełnie przeciwny, a zgodził się na tę budowę, przekonany wywodami byłego burmistrza, który twierdził, że bekoniarnia budowana jest na koszt przyszłych dzierżawców a miasto będzie odpłacać tylko po jednym złotym od każdej zabitej świni, tytułem amortyzacji wyłożonego przez dzierżawców kapitału.

Po zgłoszeniu ustąpienia byłego burmistrza, Rada Miejska uchwaliła dla niego pewną sumę odprawy, chroniąc się w ten sposób przed większemi kosztami, które w razie ewentualnego zawieszenia burmistrza w urzędowaniu siłą rzeczy musiałyby powstać.

Tymczasową administrację miasta, powierzył p. Wojewoda Pomorski kupcowi miejscowemu **p. Jabłońskiemu,** który jak się dowiadujemy rządy swe zamierza oprzeć na inicjatywie Rady Miejskiej, dotychczas stale przez byłego burmistrza paraliżowanej.

P. Jabłoński i Rada Miejska postanowili **przedewszystkiem zająć się sprawą bekoniarni,** usunąć dotychczasowych jej dzierżawców i wymusić na nich uregulowanie tych słusznych pretensji, które w myśl prawa rości sobie miasto i w ten sposób po usunięciu tej największej bolączki miasta, nietylko wstrzymać dalsze zadłużanie się, lecz i poprowadzić gospodarkę miasta tak, aby ona dawała gwarancję możności spłaty zobowiązań miejskich .W tym też celu najbliższe posiedzenie Magistratu i Rady Miejskiej odbędzie się w piątek dnia 21 bm. a na porządku dziennym znajdą się jako dwa najważniejsze punkty: ułożenie taktyki działanie i wybór specjalnej komisji, która wraz z zastępcami prawnymi zajmie się sprawą bekoniarni.

Badanie pojazdów mechanicznych

Komisja dla badania pojazdów mechanicznych, których ważność dowodów rejestracyjnych ukończyła z dniem 31 grudnia 1932 roku będzie urzędowała:

W Wejherowie dnia 4 11. od godz. 7 rano do 16; w Gdyni dnia 4 11 od godz. 17; w Gdyni 5 11. o godz. 7 rano; w Chojnicach dnia 17 11. o godz. 7 rano do 14; w Starogardzie dnia 17. 11. od godz. 16-tej; w Tczewie dnia 18 11 o godz 16 w Tczewie dnia 19 11. o godz. 7 rano; w Brodnicy dnia 2 12. o godz. 12; w Grudziądzu dnia 9 12. o godz. 10 rano; w Grudziądzu dnia 10 12. o godz. 7 rano.

W Toruniu będzie urzędowała komisja w dniu 12 i 26 listopada oraz dnia 3, 16, 17, 23 i 24 grudnia br.

Kierowcy do egzaminu mogą się zgłaszać tylko ci, którzy otrzymają pisemne zawezwanie. Należy zwrócić uwagę związkom właścicieli dorożek, by w powyższych terminach przedstawili swe samochody oraz by przy samochodach usunęli ew. braki techniczne.

Programy radjowe

Poniedziałek, dnia 24 października.

Warszawa. 11,50 Komunikat met. Gł. Wojsk. Stacji Met. dla komunikacji lotniczej. 11,58 Sygnał czasu z Warsz. Obs. Astr. hejłnał z Krakowa. 12,10 Płyty. 13,20 Urzędowy komunikat PIM. 15.40 Komunikat gospodarczy. 15,55 Przegląd komunikacyjny. 16,00 Skrzynka pocztowa. koresp. bież. omówi dr. M. Stępowski. 16,15 Francuski (kurs elem.) 16,30 Płyty. 16,40 „Nieznane osobliwości Małopolski" wygł. p. T. Kutz 17,00 Koncert kameralny Belgijskiego Królewskiego Tria Nadwornego. 18,00 Muzyka lekka. 19,00 Rozmaitości. 19,20 Skrzynka pocztowa rolnicza, koresp. bież. omówi inż. W. Tarkowski 19,30 „Na widnokręgu". 20,00 „Manewry jesienne" operetka w 3 aktach Emeryka Kalmana, w reżyserji i radjofon M. Makowieckiej. 22,00 Skrzynka opczt. techn., korespond. bież. omówi i porad techn. udzieli p. Frenkiel. 22,15 Muzyka taneczna 22.55 Urzędowy kom. PIM i komunikat policyjny 23,00 Dalszy ciąg muzyki.

Wtorek, dnia 25 października br.

Warszawa 11,50 Komunikat Głównej Wojsk Stacji Met. dla komunikacji lotniczej. 11,58 Sygnał czasu z Warsz. Obs. Astr., hejnał z Krakowa 12,10 Płyty 13,20 Urzędowy komunikat PIM. 15,40 Komunikat gospodarczy. 15,50 Chwilka lotnicza i przeciwgazowa. 15,55 Kom. Państw. Urz. Wych. Fiz. i Państw. Zw. Sport. 16,00 „Wśród książek" przegląd najnowszych wydawnictw omówi prof. H. Mościcki. 16,15 Odczyt dla nauczycieli (z cyklu organiz. przez Min. W. R. i O. P.) pt. „Rodzina i świat społeczny" wygł. p H. Radlińska 16,30 Płyty. — 16.40 Odczyt z Krakowa 17,00 Popoł koncert symf. w wyk. ork. Filhm. Warsz. pod dyr. G Fitelberga. 18,00 Muzyka lekka. 18,55 Rozmaitości. 19,15 Kom. Tow. Zach. do Hodowli Koni w Polsce. 19,20 „Bieżące wiadomości rolnicze" wygł. p. J. Płatek. 19,30 Feljeton muz. z Krakowa. 20,00 Koncert popul. Wyk Ork. PR. pod dyr. J Oziminskiego, M. Mokrzycka (sopr.), M. Janowski (tenor) i L. Urstein — (akomp.) 1a) W. A Mozart. 21,00 Wiadomości sportowe. 21,10 Dalszy ciąg koncertu 22.00 Kwadrans liter.: Opowiadanie Kl. Junoszy — Szaniawskiego pt. „Grabarz książek". 22,15 Muzyka taneczna. 22,55 Urzędowy komunikat P. I. M i komunikat policyjny. 23,00 Dalszy ciąg muzyki tanecznej

Przebój sezonu na rok 1933.

500 kompletnych stacyj po cenie dotychczas niebywałej!

CAŁA EUROPA NA GŁOŚNIK!

Oferujemy wyłącznie w celu spopularyzowania naszej firmy wśród licznych rzesz radjoamatorów

ZAMIAST ZŁ. 400 TYLKO 148

3 lampowy odbiornik „NON PLUS ULTRA 3" najnowszej udoskonalonej konstrukcji, odbierający wszystkie europejskie stacje na głośnik nadzwyczaj czysto i głośno. Zakres fal od 200 do 2000 mtr. bez wymiennych cewek. Zmontowany w eleganckiej nowomodnej skrzynce mahoniowej lub dębowej z pierwszorzędnych części składowych. Obsługa nadzwyczaj łatwa. Do aparatu dodajemy pełny komplet niezbędnych akcesoryj, a mianowicie: 2 lampy oszczędnościowe 1 lampę głośnikową, 1 głośnik talerzowy, odtwarzający wiernie wszelkie dźwięki, 1 akumulator, 1 baterję anodową na 100 V i komplet materjału antenowego. Gwarancja pisemna dwuletnia. Instrukcja bezpłatna.

Zaznaczamy, że jest to cena najniższa wyjątkowa na czas ograniczony, póki zapas starczy. Radzimy zatem skorzystać z tej niebywałej dotychczas okazji. Przy tak bowiem niskiej cenie taki odbiornik winien znaleźć się w każdym domu, szkole, związku i wogóle instytucji publicznej, jako rzecz nadzwyczaj pożyteczna i w obecnej dobie niezbędna.

Zamówienia wysyłamy odwrotnie za pobraniem pocztowem po otrzymaniu 20 zł. tytułem zaliczki.

Adresować „RADJOFOT" LWÓW ul. KOŁŁĄTAJA 8-35

6126 Telefon Nr. 106-11,

Przekazy pieniężne i przesyłki do Z. S. S. R.

Przedstawicielstwo handlowe ZSSR podaje do wiadomości, iż ceny towarów „Torgsinu" zostały znacznie zniżone. Magazyny „Torgsinu" rozporządzają dużym asortymentem towarów. Przekazy pieniężne na „Torgsin" przyjmują następujące banki: Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Udziałowy i Powszechny Bank Kredytowy, które gwarantują szybkie załatwienie przekazów. Walutę można również przesyłać w listach wartościowych odnośnych oddziałów „Torgsinu" przy „Gosbanku". Przesyłkami żywnościowemi zajmują się wyłącznie firmy: „B-cia Pakulscy", Bracka 22, „B-cia Hirschfeld", Bielańska 5, zaś przesyłkami odzieżowemi „B-cia Jabłkowscy", Bracka 25. Informacyj o przekazach pieniężnych oraz przesyłkach żywnościowych i towarowych, jak również piśmiennych informacyj (cennik i t. p.) po otrzymaniu znaczka pocztowego, udziela Przedstawicielstwo Handlowe ZSSR, Warszawa, ul. Koszykowa 4, tel. 906-66.

7563

TORUŃ

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 25 października o godz. 12 licytować będę u spedytora Sadeckiego za gotówkę najwięcej dającemu: maszynę do szycia, gramofon, stolik mały, obraz, lustro, umywalnię, 2 nocne stoliki, 4 fotele, lampę elektryczną, maszynę do pisania, 4 biurka, 3 maszyny do tłoczenia z transmisjami i pasami, 1 maszynę wiertarkę i wiele innych rzeczy. 7550

Janowski, komornik sądowy.

BYDGOSZCZ

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 25. 10. 1932 o godz. 10 sprzedam przy ul Nakielskiej 23 za natychmiastową zapłatą: 1 stół sosnowy z obrusem, 1 leżankę z nakryciem, 1 komodę, 1 maszynę do szycia, 1 łóżko sosnowe z deskami.

Wierzbicki, komornik sądowy, Bydgoszcz.

2110/VIII.

GRUDZIĄDZ

PRZETARG PRZYMUSOWY

We środę, dnia 26. 10. br. o godz. 9,30 sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za gotówkę w Grudziądzu przy ul. Młyńskiej nr. 27: 1 pianino; o godz. 10 przy ul. Rybackiej 6: bufet, kredens, stół i 6 krzeseł; o godz. 10,30 przy ul. T. Grobli 1: leżankę z nakryciem; o godz. 11 przy ul. Gen. Hallera 14: 1 fotel skórzany; o godz. 11,30 przy ul. Św. Wojciecha 24: 1 biurko.

Kowalski, komornik sądowy w Grudziądzu.

497

KONKURS

na posadę burmistrza dla Pelplina na Pomorza

Panowie kandydaci pod względem administracji i organizacji samorządowej fachowcy w wieku 30—40 lat, wyznania rzymsko-kat., zechcą nadesłać własnoręcznie pisany dokładny życiorys oraz uwierzytelnione odpisy świadectw i obywatelstwa polskiego. Fotografję należy dołączyć. Podanie referencyj konieczne. Przed angażowaniem zażąda się świadectwa lekarskiego.

Przewidziane wynagrodzenie 9-tej kategorji płac urzędników państwowych, przyczem wolne mieszkanie, opał, światło i wynagrodzenie reprezentacyjne w wysokości 15 proc.

Termin konkursu upływa z dniem 20 listopada br. Zgłoszenia należy przesłać na ręce niżej podpisanego.

Rada Miejska:

(—) Bolesław Knast, przewodniczący.

7558

Licytacja.

Urząd Celny w Gdyni będzie sprzedawać w drodze publicznego przetargu dnia 6. 12. 1932 r. o godz. 10 towary, od których nie uiszczono należności celnych ak to: samochody, opony i wkładki samochodowe, aparaty elektromedyczne, akumulatory, gramofony, patefony, rowery, celuloze, części maszyn, wyroby introligatorskie, skóry mokre solone, szmaty wełniane, worki jutowe, śliwki suszone, miąższ owocowy, kawa surowa, herbata, pieprz oliwa jadalna, masło sardelowe, kakaowe ziarnka, sardynki i wiele innych towarów. Przetarg odbędzie się w składach celnych w porcie. Bliższe dane o rodzaju towaru i cenie wywołania, podane zostaną w obwieszczeniu, wywieszn-oem w Urzędzie Celnym na tydzień przed licytacją.

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Oksywiu i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Oksywie k. 166 na imię Stanisława i Zofji Makowskich w Małym Kacku zostanie w drodze egzekucji dnia 19 grudnia 1932 o godz. 10 wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój Nr. 33. Nieruchomość ta składa się z 5-ciu parcel o obszarze łącznym 4 a 72 m² roli i pastwiska. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej Oksywie k. 166 dnia 27 lipca 1932. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z niemi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierzyciela i innych prawach. 7556

Gdynia, dnia 10 października 1932 r.

Sąd Grodzki.

7 K 23/32.

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Złotowie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu w księdze gruntowej Złotowo tom V Karta 138 na nazwisko Bolesława i żony jego Marjanny Nowakowskich o obszarze 34 ha 21 a 40m² o czystym dochodzie jako podstawy podatku gruntowego 48 tal. 31 1/100 a wartości użytkowej jako podstawy podatku budynkowego 604 mk. stanowiąca gospodarstwo rolne zostanie w drodze egzekucji dnia 21 grudnia 1932 r. o godz. 10 przed poł. wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój Nr. 22. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 1 września 1932 r. 7559

Lubawa, dnia 20 października 1932 r.

Sąd Grodzki.

2 K 13/31

Z prawami szkół państwowych 7045

8-klasowe gimnazjum żeńskie

G. Winogrodzkiego w Wejherowie

przyjmuje zapisy do wszystkich klas, poczynając od klasy 2-giej.

Przy gimnazjum wstępne klasy koedukacyjne, przygotowujące do gimnazjum nowego typu.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W poniedziałek, dnia 24 października 1932 o godz. 14,30 po południu w Dzierżążnie u p. Anieli Kackiej, sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę: 30 fur koniczyny, 2 powózki (wolant), 1 sanie wyjazdowe i 7 świń. 7557

J. Kierszka, kom. sądowy w Gniewie.

Na rok 1933

Kalendarze terminowe

Agendy (terminowe, książkowe) poleca najtaniej 777

WŁADYSŁAW KULERSKI

Grudziądz, Pańska 19.

Krem Aloma Liberti

Jedyny krem Aloma Liberti zawiera czynną substancję radioaktywną, która nadaje twarzy świeży młodzieńczy wygląd i powoduje stopniowe zanikanie zmarszczek i sfałdowań skóry, nie wytwarzając przytem skutków ubocznych. Krem **Aloma** posiada pozatem wytworny zapach, chroni cerę od ujemnych zmian atmosferycznych i usuwa wszelkie pryszcze, a jednocześnie służy jako wyśmienity podkład pod puder. 6948

7451 **DRUKI**

tanio i spiesznie

Władysław Kulerski

Tel.333-Grudziądz-Pańska 19

Zanim

kupisz nowe, zajdź do „Okazjopolu" obejrzeć używane łóżka, stoły, szafy lustra, rowery, maszyny do szycia, patefony, futra, motor elektryczny, elektroluxu do odkurzania, kilimy, płaszcz, ubrania, obuwie, powózka parokonna, sortownice do kaszy, teodolit uniwersalny, opalograf, motocykl, maszyna do krajania papieru oraz wszelkie żywane rzeczy za bezcen.

„OKAZJOPOL"

Grudziądz, Pl. 23 Stycznia 28 (dawn. nr. 14 w podwórzu. 6993

Sprzedam

korzystnie sypialnię kompletną malowaną mahoń, bufet i 6 krzeseł, szafę i stoliki nocne, biurko dębowe, oddzielne szafy, stoły, krzesła, łóżka, siodło oficerskie, płaszcze, dętki rowerowe, radjo 3:4 lampkowe. Garderobę męską i damską, obuwie, obrazy, elektromotor 04 k. m., wirówki do mleka i wiele innych przedmiotów. Sklep Okazyjny, Grudziądz, ul. Narutowicza 15. (6779

Sprzedam

lub zamienię na dom, folwark 300 morgowy. Budynki nowe luksusowe. Dom willa 10 pokoi, centralne ogrzewanie. Ziemia buraczana, drenowana. 13 koni, 25 sztuk bydła, 30 świń, inwentarz martwy nadkompletny, cena 135,000 zł. Hipoteka 40,000 reszta gotów. „Polonja" tel. 210, Grudziądz Plac 23 Stycznia 28. 787,

Pokój

umeblowany zaciszny, ciepły z używaniem łazienki, telefonu wynajmę. Adres — w „Dniu Pomorskim" Toruń Szeroka 11. 7246

Pokój umebl.

od zaraz wynajmę solidn. panu Bankowa 4 II. Toruń.

Akwizytorów

ustosunkowanych, poszukuje poważna Instytucja Wydawnicza, do ratowej sprzedaży poczytnych wydawnictw. Wynagrodzenie prowizyjne. Możność stałego zarobkowania. Dla energicznych poważne perspektywy. Wyczerpujące oferty: — Warszawa, — skrzynka pocztowa 476 7553

Przysposabiam do egzaminów, udzielam

lekcyj

francuskiego, angielskiego, niemieckiego i gry na fortepianie. Adamska, Sukiennicza 4, Toruń. 4308

Szlifowanie

wszelkich cylindrów z gwarancją półroczną po cenach konkurencyjnych tylko w firmie „Autoarma" Bydgoszcz, Zduny 6, tel. 1824 5056

Poślubię

wdowca starszego, kulturalnego, mającego kilkoro dzieci. Jestem wykształcona, gospodarna, przystojna Oferty do Dnia Pomorskiego Toruń, Szeroka 11 pod 7513.

Dzierżawę

600 mórg pszennej ziemi w tym 150 mórg łąki, Zabudowanie i inwentarz I. kl. pełne żniwo z morgi $1^1/_2$ ctr. na 8 lat, do objęcia około 30000 zł. poleca Pawski, Grudziądz, Ogrodowa 2, tel. 694. 7542

Mieszkanie

5 pokojowe, centrum miasta z wygodami do wynajęcia od zaraz. Oferty z podaniem stosunku do administracji „Dnia Pomorskiego" Toruń pod nr. 7564.

Mieszkanie

6 pokojowe w Bydgoszczy, przy ul. Dworcowej 2 II p. z wszelkiemi wygodami, nadające się dla lekarza lub na biura. 2761

Pokój

do wynajęcia dla jednej osoby, Toruń, ul. Prosta 21/23 II p. Oglądać godz. 16—19. 7552

TAPETY

ceny zniżone znacznie

Farby 6851

Lakiery

Pokosty i t. p.

poleca

Jan Kapczyński

TORUŃ, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15.

7536 W firmie

„TĘCZA"

TORUŃ

ul. Mickiewicza 112

cena chemicznego czyszczenia płaszcza jesiennego **8 zł.**

Garderobę

męską i damską oraz przeróbki i reparacje wykonuję solidnie i tanio

AL. IWAŃSKI

Toruń, Różanna 1. I. [7082

ZIOŁA LECZNICZE

według przepisów sławnych lekarzy przeciw chorobom żołądka, kiszek, płuc, nerwów, wątroby, nerek, przcherza, hemoroidom, upławom, obstrukcji, kamieniom żółciowym, kaszlowi, astmie blednicy, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi etc.

Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej!

Adres: **Liszki—Apteka.**

4751

Zgubiony

wykaz osobisty na nazwisko Otto Hofschnieder wydany przez Komisarjat Generalny w Gdańsku unieważniam. 7560

Zgubiony

wykaz osobisty na nazwisko Kurt Zeise wydany przez Komisarjat Generalny w Gdańsku unieważniam. 7562

Szkoła tańców

Dyplomowanej profesorki **Janiny Werny** wyucza szybko tańczyć bez względu na zdolności. TORUŃ, Prosta 22. 7515

Teatr Polski

w Toruniu

Repertuar

W wtorek, dnia 25 bm. o godz. 20-tej

TANI WTOREK!

Nieodwołalnie ostatni raz.

„Gwałtu co się dzieje"

Komedja w 3 aktach Aleksandra hr. Fredry.

Ceny najniższe od 30 gr. do 2,— zł.

W środę, dnia 26 bm. o godz. 20-tej

„Dzika pszczoła"

Komedja w 3 aktach L. H. Morstina

Leg. zniżk. 33 proc.

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego ______________________

Zamawiam niniejszem abonament*) na **„Dzień Pomorski", „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki", „Gazeta Gdańska", „Dzień Bydgoski", na listopad i grudzień** 1932 r. i prosze należność — **Zł. 6.78** pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko ______________________

Miejscowość ______________ Poczta ______________

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty **Zł. 6.78** tytułem prenumeraty *) **„Dzień Pomorski", „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki", „Gazeta Gdańska", Dzień Bydgoski" za listopad i grudzień** 1932 r. potwierdzam.

______________ dnia ______________

*) Niestosowne przekreślić.

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego ______________________

Zamawiam niniejszem abonament*) na **„Dzień Pomorski", „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki", „Gazeta Gdańska", „Dzień Bydgoski", na miesiąc listopad** 1932 r. i proszę należność — **Zł. 3.39** pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko ______________________

Miejscowość ______________ Poczta ______________

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty **Zł. 3.39** tytułem prenumeraty *) **„Dzień Pomorski" „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki", „Gazeta Gdańska", „Dzień Bydgoski" za miesiąc listopad** 1932 r. potwierdzam.

______________ dnia ______________

* Niestosowne przekreślić.

Sport i Kultura Fizyczna

Nr. 33. Nasz tygodniowy Dodatek Sportowy Rok III.

Obrady przedstawicieli
Pomorskich Okręgowych Związków Sportowych

W niedzielę w lokalu Okręgowego Urzędu WF i PW w Toruniu odbyło się zebranie przedstawicieli Pomorskich Okręgowych Związków Sportowych.

Udział w zebraniu, które się odbyło pod przewodnictwem referenta WF. Okręgowego Urzędu **kpt. Laurentowskiego**, brali udział: kierownik poradni sportowo - lekarskiej Okr. Ośr. WF w Toruniu **mjr. dr. Chyrczakowski**, komendant Okr. Ośr. WF. w Toruniu **por. Gronowski**, delegaci Okręgowych Związków: lekkoatletycznego — prezes **Gołębiowski** z Bydgoszczy, bokserskiego — por. dr. **Golba** z Grudziądza, piłki nożnej **por. Brzeziński**, gier sportowych — **p. Kince**, tennisu stołowego — **p. Kłos.**

Szczegóły obrad podamy w najbliższym numerze.

Tenisowy mecz kobiecy Kraków — Łódź

(K) Łódź 24. 10. (tel. wł.) Na kortach Helenowskich rozegrano tenisowy mecz kobiecy Kraków — Łódź. Zwyciężyły łatwo Krakowianki 4:0. Wyniki były następujące: Jędrzejowska —Posseltówna 6:4, 6:0. Jędrzejowska — Crammer 6:1, 6:2. Jędrzejowska. Dubieńska — Posseltówna, Crammer 7:5, 8:6 Pozatem rozegrano dwie gry mieszane: Jędrzejowska. Grohman — Crammer, Steiner 6:3 6:2. Jędrzejowska, Steiner — Posseltówna, Grohman 6:3 7:5

Skowroński mistrzem Warszawy w biegu na przełaj

(K) Warszawa 24 10. (tel wł.) Mistrzostwo Warszawy w biegu naprzełaj zdobył Skowroński, który przebiegł 5 km. w 16,27 przed Adamczykiem.

Gry sportowe w Gdyni
Sukces drużyny gimnazjalnej

Na boisku Gimnazjum Dr. Zegarskiego w Orłowie, rozegrały drużyny reprezentacyjne Gimnazjum Towarzystwa [illegible] Średniej w Gdyni i Gimnazjum dr. Zegarskiego. towarzyskie zawody w grach sportowych. W piłce koszykowej wygrała drużyna Gimnazjum Tow Szkoły Średniej z wynikiem 24:8, w piłce zaś siatkowej z wynikiem 41:29 po dogrywce (15:11 11:15, 15:3).

Zawody były bardzo interesujące, gra prowadzona bardzo żywo i o wysokim poziomie technicznym, szkoda tylko że zgromadziły stosunkowo niewielką ilość widzów.

Obie gry sędziował prof. Dura.

„Gedania" w Inowrocławiu

Bokserska drużyna Gedanji dokona w najbliższą niedzielę (30 bm) pierwszego występu poza Gdańskiem i stanie do walki w Inowrocławiu przeciwko miejscowej Goplanji. Mecz odbędzie się w 7 wagach, od muszej do półciężkiej.

Zapaśnicy polscy zaproszeni na zawody do Szwecji

Szwedzki Związek Atletyczny zaprosił na zawody międzynarodowe zapaśnicze w dniach 30 bm. (Sztokholm) i 1 listopada w Malmoe dwóch polskich zapaśników Gałuszkę (waga średnia) i Dworaka (piórkowa).

W zawodach wezmą udział prócz szwedów finowie i niemcy Obaj zawodnicy polscy przyjęli zaproszenie i wyjeżdżają z Katowic przez Gdańsk w dniu 25 bm.

Niesłychane rewelacje pływaczki holenderskiej
Jak Amerykanie uniemożliwili start Braun Philipson?

Amsterdam, 24. 10. (Pat). W czasie ostatnich igrzysk olimpijskich w Los Angeles miała startować **znana pływaczka holenderska Braun Philipson,** która podczas igrzysk niespodziewanie zachorowała na kilka dni przed swoim startem. Obiegała wówczas w miasteczku olimpijskiem **pogłoska o usiłowania otrucia Holenderki przez Amerykan.** Obecnie pływaczka po powrocie do Amsterdamu udzieliła w tej sprawie przedstawicielom prasy holenderskiej następujących informacyj: Podobno **na parę dni przed biegiem na 100 metrów na wznak, w którym p. Braun miała szanse zwycięstwa, jakiś Amerykanin ukłuł Holenderkę w nogę.** Braun nie zwracała początkowo uwagi na małą rankę. Tegoż samego dnia wieczorem wystąpiła gorączka, wobec czego wezwano **lekarza.** Mimo **to stan pływaczki pogorszył się i groził nawet śmiercią.** Braun utrzymuje, że **zatrucie nastąpiło z zastrzyku jakiegoś płynu trującego.** W dalszym ciągu Braun twierdzi, że w ten sposób chciano pozbyć się niewygodnej rywalki dla znakomitej amerykańskiej pływaczki Eleonory Holm, która na wypadek zwycięstwa we wspomnianym biegu miała otrzymać od pewnej wytwórni filmowej kontrakt na 7 lat. W biegu **na 100 metrów na wznak zwyciężyła Holm, poczem rzeczywiście zaangażowana została przez wytwórnię FoXa.** Holenderka Braun wskutek zatrucia nie będzie mogła startować przez okres najbliższych 2 lat.

Sukces G. K. S. Toruńskiego
w spotkaniu z Aleksandrowem

Wczoraj w Toruniu na boisku GKS gospodarze rozegrali spotkania koszykówki i siatkówki z GK. z Aleksandrowa Kujawskiego. — Było to spotkanie rewanżowe.

W siatkówce zwyciężył Toruń 2:1 (9:15). (15:11). (15:3). Aleksandrów załamał się psychicznie przy stanie 10:10, w drugiej tercji. — Gra bardzo ciekawa. Z Aleksandrowa wyróżnił się fenomenalny Martini, ścięć którego prawie nie broniono, szczególnie na początku. Z toruniaków wyróżnili się Betlejewski i najmłodszy w drużynie Czerniewski.

W koszykówkę gospodarze zrewanżowali się za porażkę z przed dwu tygodni (14:16) wygrywając 24:14 (18:10). Gra zacięta i ostra ze strony gospodarzy. Goście zaimponowali spokojem i grą fair. Sędzia p. Tomaszewski.

Piłka nożna

Mecze ligowe

Warta — Cracovia 1;0

(K) Kraków 24. 10. (tel. wł.) Mecz ligowy *Warta — Cracovia* zakończył się zwycięstwem Warty 1:0 (0:0) chociaż Cracovia miała lekką przewagę. Bramkę strzelił Szerfke I. *Po meczu doszło do zajść. Publiczność wtargnęła na boisko i pobiła sędziego.* Widzów 8000 osób.

Pogoń — Garbarnia 2:1

(K) Lwów 24. 10. (tel. wł.) *Pogoń pokonała Garbarnię* w meczu ligowym 2:1 (1:0). Do przerwy przeważała Pogoń strzelając bramkę przez Łagodnego. Po przerwie gospodarze zdobywają drugi punkt przez Matjasa. Następnie inicjatywę bierze w swoje ręce Garbarnia lecz nie może nic zrobić i strzela tylko jedną bramkę przez Maurera. W doskonałej formie znajduje się bramkarz Pogoni Albański. Widzów 4000 osób.

ŁKS — Warszawianka 3:2

(K) *Łódź* 24 10. (tel. wł.) Mecz ligowy *Ł. K. S. — Warszawianka*, wygrał z trudem ŁKS 3:2 (2:1). Łodzianie dwukrotnie zdobywali prowadzenie i dwukrotnie warszawiacy wyrównywali. Decydująca bramka padła w ostatnich minutach. Punkty dla ŁKS zdobyli: Król, Sowiak i Herbstreich, dla Warszawianki Kotkowski i Piliszek.

Polonja — Ruch 2:1

(K) Warszawa 24. 10. (tel. wł.) *Polonja* pokonała w meczu ligowym Ruch 2:1 zaczynając ratować się przed widmem spadku z ligi. Dwie bramki dla Polonji strzelił toruńczyk Suchocki Honorwy punkt dla Ruchu zdobył Peterek.

22 pp. — Wisła 3:0

(K) *Siedlce* tel wł.) Niespodziewane zwycięstwo odniósł 22 pp. bijąc w meczu ligowym Wisłę 3:0 (2:0). Bramki strzelili Sroczyński, Biegański i Gwoździński.

Tabela ligowa.

(K). Po niedzielnych meczach sytuacja zarówno na początku jak i na końcu tabeli zamiast wyjaśnić się, zagmatwała się. Tabela przedstawia się następująco:

1) Warta. 2) Cracovia, 3) Pogoń. 4) ŁKS 5) Legja 6) Ruch. 7) Garbarnia, 8) Wisła, 9) Warszawianka, 10) 22 pp., 11) Polonja, 12) Czarni

Mecz o wejście do Ligi

Podgórze — Polonja (Przemyśl) 2:1

(K). *Przemyśl,* 24. 10 (tel. wł). *Krakowskie Podgórze* pokonało w rewanżowym spotkaniu półfinałowym o wejście do Ligi przemyską Polonję 2:1 (0:1) wchodząc tym samym do finału, gdzie walczyć będzie z Legją poznańską Pierwszy mecz odbędzie się 30 bm. w Poznaniu

Gedanja bije Hanse 5:0

W lidze gdańskiej *polski klub Gedanja pokonała Hansę 5:0 (4:0)* umacniając swoje drugie miejsce, za Neufahrwasser i przed Szuppo.

Katowice zwyciężają w meczu z Gliwicami

(K). *Katowice* 24 10. (tel. wł.) W rewanżowym spotkaniu robotniczych reprezentacyj Katowic i Gliwic zwyciężyli ponownie Polacy 3:0

Piłka nożna w Toruniu.

W ubiegłą niedzielę na boisku miejskiem rozegrane zostały zawody piłki nożnej.. Drużyna Związku Strzeleckiego — Gryf II.

Zawody zakończyły się wynikiem remisowym 1:1 (1:1). Bramki strzelili dla ZS. Serafiński, dla Gryfu Szmidt. Sędziował p Jankowski.

Dublin — Berlin w 7-miu godzinach

Berlin, 24. 10 (Pat). Onegdaj po południu wylądował na lotnisku w Tempelhof **irlandzki samolot pasażerski systemu Fokker.** który przestrzeń **z Dublina do Berlina** przebył w rekordowym czasie niespełna **7 godzin.** Średnia szybkość wynosiła 240 km na godz. Samolotem tym przybyło 14 pasażerów.

Międzynarodowa morska wystawa sportowa w Gdyni

W roku 1935 ma być zorganizowana w Gdyni Międzynarodowa Morska Wystawa Sportowa. Wystawa trwałaby od 1 czerwca do 30-go września. Byłaby urządzona na „Molo Południowem", leżącem przy basenie Prezydenta — oraz na terenie znajdującym się przed „Żeglugą Polską" do nadbrzeża Prezydenta.

Wystawa ma pokazać dorobek państw i narodów w dziedzinie: sportów wodnych, wytwórczości sprzętu sportowego, rybołóstwa jako sportu, turystyki wodnej, oraz wytwórczości artykułów żywnościowych dla celów sportowych i turystycznych.

Mecz piłkarski Warszawa — Gdańsk

W niedzielę 30 bm. rozegrany zostanie w Gdańsku międzymiastowy mecz piłkarski **Warszawa** — Gdańsk.

Wiadomości zagraniczne

Siedem państw radzi nad amatorstwem w piłkarstwie

Kopenhaga. W Kopenhadze odbędzie się w dniach 28 i 29 bm. konferencja przedstawicieli związków piłkarskich Niemiec, Danji, Szwecji, Finlandji, Italji, Belgji i Francji. Na konferencji omówiona będzie wyłącznie sprawa amatorstwa w piłce nożnej.

Niemcy już czynią przygotowania do igrzysk Olimpijskich

Berlin. Najbliższe igrzyska olimpijskie odbędą się, jak wiadomo, w Berlinie w roku 1936

W dniu 11 listopada br. Niemiecki Komitet Olimpijski zbiera się specjalne dla sprawy igrzysk i z dniem tym rozpocznie pracę przygotowawczo organizacyjną.

Już dziś wiadomo, że Niemcy zamierzają wybudować specjalną wieś olimpijską na wzór tej, jaka miała miejsce w Los Angeles. Jak się dowiadujemy — Los Angeles przesyła bezinteresownie Berlinowi jeden dom olimpijski jako model.

Igrzyska odbędą się na wielkim stadjonie w Gruenewald pod Berlinem. Plany przebudowy stadjonu są prawie gotowe. Na stadjonie ma być zlikwidowany tor kolarski, a długość bieżni zredukowana do 500 mtr. Trybuny mają być rozbudowane tak, aby mogły pomieścić 70.000 miejsc siedzących.

4 miljony dolarów za wstępy na igrzyska Olimpijskie

Los Angeles. Amerykański Komitet Olimpijski wykonał ciekawe zestawienie poolimpijskie, dotyczące frekwencji i wpływów kasowych, jakie miały miejsce na ostatnich igrzyskach olimpijskich w Los Angeles.

Jak się okazuje w ciągu dwóch tygodni trwania igrzysk, dzienna frekwencja publiczności wynosiła średnio 65 tys. osób. — Ogółem sprzedano 1.800.000 biletów wstępu, w cenie od 1 do 3 dol.

Ogólny wpływ kasowy wyniósł okło 4 milj. dolarów Wszystkie koszty organizacyjne wraz z inwestycjami olimpijskiemi wyniosły około 3 miljonów dolarów. Czystego zysku dały przeto igrzyska około 1 miljona dolarów.

Luksemburg chce walczyć z polskimi piłkarzami

W roku przyszłym dojdzie prawdopodobnie do meczu jednej z polskich drużyn piłkarskich w Luksemburgu. Starania w tym celu prowadzone są przez miejscowego działacza sportowego, p Brauna. W klasyfikacji mistrzostw Luksemburg stoi obecnie na pierwszem miejscu drużyna Red Boys 13 pkt. przed Spora, Union i Schifflange.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Gornicki w Toruniu, Słowackiego 19/21
Red. odpowiedzialny na Bydgoszc Józef Dobrostański Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Redaktor odopwiedz. na Gdynię Wiktor Mielnikow Gdynia, Świętojańska
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Władysław Kawałkowski Inowrocław, Rynek 25.
Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz, Józef Stanach. Rynek 10/II.
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski", „Dzień Bydgoski," „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki". „Dzień Kaszubski". „Dzień Kujawski"
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu